

ČESKOBATRÁSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

TÉMA

EVANGELÍK A SPOLEČNOST

- 8 Chvála angažovanosti
- 23 V Obecním domě jako před sto lety
- 29 Jádro strategického plánu je péče o víru
- 41 Diakonie: Zkusme to dotykem

Bohdan Mikolášek

TICHO ZA JANA PALACHA

16. ledna 2019, 20 h

Kostel Martin ve zdi, Praha 1, Martinská 8

ÚVODNÍK

AKTUÁLNĚ

TÉMA

- 7** Biblická úvaha – *J. Palán*
- 8** Chvála angažovanosti – *P. J. Vinš*
- 11** Evangelík a společnost – *D. Ženatá*
- 13** O té naší stoleté církviČCE
– *A. Rozbořilová*
- 14** Otázka na tělo

NÁSTĚNKA

MOJE CÍRKEV

- 23** Slavnost v Obecním domě
– *J. Hofman*
- 26** Sborový dům v Havlíčkově Brodě
– *D. Šorm*
- 27** Zvláštní svatby – *P. Pivoňka*
- 29** Jádro strategického plánu je péče
o víru – *P. Sláma*
- 31** Majetkové vyrovnání – *A. Csukás*
- 33** Pomáhají restituce, nebo škodí?
– *M. Dědič*
- 35** O modlitebně v Truhlářské ulici
– *J. Mašek*

DIAKONIE

- 41** Zkusme to dotykem – *A. Šůra*
- 42** Co obnáší práce fundraisera
– *A. Šůra*

SLOVO

- 44** Palachův svetr – *P. Brodský*
- 45** Parable: Všedním jazykem
nevšedně – *Z. A. Eminger*
- 46** Návod jak se stát laskavým
člověkem – *R. Čunderlíková*
- 47** Neboj se vrátit domů – *L. Ridzoňová*
- 48** Z redakční pošty – *T. Halík*
- 49** Smíchov forever – *M. C. Putna*

ÚVODNÍK

Aktivisté, kverulanti a tichá většina

Celoroční cyklus témat pro rok 2019 se nazývá „Společnost a víra“. Rádi bychom se věnovali společenským aspektům, které jsou důležité pro věřící, potažmo pro křesťany a pro evangelíky zvláště. Můžete se těšit na témata jako autorita v církvi, bezkonfesijní a neinstitucionální křesťanství, křesťanská rodina, různost očekávání, k čemu farní sbor a další.

První číslo nového ročníku je nadepsáno Evangelík a společnost. Možná by bylo výstižnější evangelík ve společnosti. Jsme totiž součástí společnosti, není to „my“ a „oni“. A jak je napsáno v článku *Chvála angažovanosti*, brali evangelíci společenskou angažovanost vždycky jako formu křesťanské služby společnosti. V dřívějších dobách, během obou totalit, v časech sametové revoluce, jejíž 30. výročí si letos připomeneme, i v současnosti. Když kupříkladu zapátráte, kdo vymyslel *Milion chvilék pro demokracii*, nebo zavítáte na Klimakemp, zjistíte, že prsty v tom mají mladí evangelíci.

Jistě mezi evangelíky potkáme i osoby kritické, u nichž se však angažovanost někde vytratila a zůstalo jen to brblání. A pak tu máme početně největší skupinu, která fandí těm prvním a trpělivě toleruje ty druhé. Evangelíky, kteří žijí na určitém místě, přistupují poctivě a zodpovědně ke všemu, co dělají, snaží se v tom být dle svých sil dobří – v práci, v rodině i ve sboru – a jsou příkladem i oporou mnohých. Dokonce si troufám říct, že jsou fundamentem každé zdravé společnosti.

Milé čtenářky a milí čtenáři, přeju vám dobré vykročení do nového roku 2019 a inspirativní čtení v jednotlivých číslech nového ročníku Českého bratra.

Daniela Ženatá

Vánoční Krabice od bot opět rekordní

Děti darují dětem. To je motto úspěšného vánočního projektu, který během adventu opět lámal rekordy. Během sedmého ročníku se díky aktivitě desítek sběrných míst po celé republice podařilo nashromáždit na 28 tisíc dáreků, které udělaly radost dětem ze sociálně slabších rodin, azylových domovů, v nízkoprahových klubech, krizových centrech a podobně.

Kapacita byla díky nebývalému zájmu veřejnosti rychle naplněna a na pracovnících Diakonie ČCE i mnohých dobrovolnících ležel ten nejtěžší úkol: distribuovat všechny dárky do předem vytížených zařízení a rodin tak, aby je děti měly na Štědrý den pod vánočními stromky. Desítky tisíc dáreků by přitom podle organizátorů naplnily na 70 středně velkých dodávkových aut.

I proto nabídla Diakonie také variantu Krabice online. Do konce roku mohli dárci přispívat finančním obnosem, za který se dárky a vybavení pro děti z azylových domů nakoupí. Prolézačky a hry, ale i bačkůrky, penály a školní potřeby. V době uzávěrky tohoto čísla šplhala suma darovaných prostředků k 600 000. Kč.

Sbory Pražského seniorátu vaří polévky potřebným

Přestože večeri pro lidi bez přístřeší připravují celoročně, v nadcházejícím mrazivém období bude jejich služba dvojnásob potřebná. Řeč je o dobrovolnících ze sborů Pražského seniorátu a dvou spřátelených společenství z ekumeny. Každou středu a čtvrtek v podvečer stojí před pražským hlavním nádražím a kolem nich se srocuje hlouček lidí, kteří si přišli pro porci horké polévky zdarma. Zájem o ni je velký, za večer tu běžně vydají kolem stovky porcí. Vydatný pokrm nejen zasytí, ale hlavně zahřeje, což je během mrazivých zimních nocí snad ještě důležitější.

Do projektu se zapojilo na 22 sborů a společenství. V teplejším půlroce k večeri nabízejí obložené chleby. Ročně tak vydají kolem deseti tisíc porcí. Začátkem letošní zimní sezóny dobrovolníkům za tuto službu poděkoval a polévku naléval synodní senior Daniel Ženatý.

Projekt VENITE – tentokrát skupinová práce s Biblií

Biblická dílna představila o víkendu 23.–24. listopadu v Poděbradech různé přístupy

k práci s Biblií ve skupině. Seminář určený především mládeži nechává příběhy promlouvat trochu jiným způsobem. Práce s biblickými postavkami, podporovaná meditace před obrazy, bibliolog, výklad textu v určitém specifickém prostoru, kontrastní čtení, práce s vi-

deem, animací nebo písni... to vše mohli zažít účastníci dalšího workshopu z cyklu VENITE, tentokrát na téma kreativní skupinové práce s biblickými texty.

O vedení jednotlivých bloků se postarali lektori Marie Jüptner Medková, Rut Kučerová, Michal Šourek a Tomáš Trusina. „Zveme všechny, kteří se děsí, kdy na ně zase připadne povinnost udělat biblickou úvahu, a ty, kteří chtějí zažít, jak se najednou otevírá Bible a taky jejich životy, jak je to napínavé a osvobozující,“ zvali organizátoři. A nutno dodat, že skutečnost nakonec ještě předčila očekávání. Živé diskuse, sdílení nových i osvědčených technik i milé společenství, to vše už se pomalu stává dobrou tradicí těchto setkání.

Zasedal synod leuenberských církví v ČR

Koncem listopadu se v Písku u Jablunkova sešli zástupci pěti českých církví ze Společenství evangelických církví v Evropě (SECE). Toto společenství sdružuje celkem na 50 milionů protestantů a jeho základní myšlenka sděluje, že církevní různost nemá protestanty rozdělovat, protože všichni mají společný základ v evangeliu.

V praxi to znamená, že luterský farář může kázat v reformovaném kostele, že česká farářka může vést sbor ve Švýcarsku a že můžeme společně slavit svátosti. Podle základního dokumentu, tzv. Leuenberské konkordie, se společenství nazývalo Leuenberské. V Česku se k ní hlásí Církev bratrská (CB), Církev československá husitská (CČSH), Českobratrská církev evangelická (ČCE), Evangelická církev metodistická v ČR (ECM) a Slezská církev evangelická a. v. (SCEAV).

Jednou za dva roky se koná synod těchto členských církví v ČR. „Jde o ojedinělý způsob komunikace. Jeho smyslem je vzájemná porada a promýšlení způsobů křesťanské služby a ekleziologické spolupráce v českém prostředí, závěry synodu jsou pak předkládány jednotlivým členským církvím v ČR jako doporučení,“ líčí delegátka ČCE farářka Jana Hofmanová.

Na letošním setkání se projednával dokument o protestantském pohledu na náboženskou pluralitu v Evropě, přijatý na letošním 8. valném shromáždění (září, Basilej). Zvolilo se nové předsednictvo synodu: předseda je Petr Raus (CB), místopředsedové Jana Křížová (ECM) a Vladislav Blahut (SCEAV), členové předsednictva Oliver Engelhardt (ČCE) a Hana Tonzarová (CČSH).

Příští zasedání bude hostit ČCE a jeho tématem by měla být mládež a její duchovní formace.

Aktuality připravil Jiří Hofman

TÉMA: EVANGELÍK A SPOLEČNOST

Modlitba lednová

tři mudrci od východu se přišli poklonit
naroznému dítěti
tobě Bože

tři mudrci ještě dávno nebyli křesťané
ale poznali krále
tebe Bože

tři mudrci nebyli evangelíci
ale rozuměli dobré zprávě
evangelium o tobě

tři mudrci
se pak vraceli jiní a jinou cestou

chceme také přijít před tebe Bože
odložit koruny svých ambicí a zásluh
nabídnout sebe jako dar
prosit abychom věděli kudy a s čím se vracet
zpátky do světa

modlitba **Lenky Ridzoňové**

kresba: Petra Fischerová

Velcí žraloci a malé rybky

Podobenství o nemilosrdném služebníkovi (Mt 18,23–35)

Ústřední zápletka tohoto podobenství vypadá naivně. Král odpustí svému služebníkovi celý jeho dluh; šlo o mnoho tisíc hřiven. V dnešních relacích, řekneme, bilion dolarů. Jak by někdo mohl takový dluh odpustit? To je přece hloupost! Vypadá to bláhově.

Na druhou stranu – co měl onen král dělat? Zpronevěřená částka je příliš vysoká. Výtečník ji nemůže nikdy splatit, i kdyby nakrásně chtěl. Každý udělený trest by byl spíše už jen msta. Co s takovými dělat? S těmi, kdo tunelují firmy i státní rozpočty, rozkládají národní hospodářství a svým nepopíratelným talentem přivádějí celé národy do bída a zoufalství? Nejlépe je se jich zbavit, zavřít je do vězení nebo ještě lépe zapečetit do sudu na dno přehrady. Ale co když se člověk nechce mstít? Pak nezbývá než je nechat plavat...

Tím ovšem podobenství nekončí. Omilostněný služebník potká před královským palácem svého spoluslužebníka, který mu dluží sto denárů. Ani to není málo. Řekneme, že je to třeba sto tisíc korun. Nicméně je to již částka představitelná, a tudíž i vymahatelná. A tak omilostněný služebník nechává svého kolegu bez milosti vsadit do vězení.

Chce se zvolat: Tak přesně to ale chodí! Když dlužíte miliardy, zpravidla se nemáte čeho bát. Ani zlodějem vás nenazvou. Budete nejspíš vážený bankéř, významný finančník, amnestovaný kamarád prezidentů, hvězda plesu v opeře nebo dokonce ministerský předseda. Když však dlužíte pár tisíc, najdou si vás jistě. Exekutoři, celníci, všelijací vymahači dluhů. Tak to chodí. Velcí žraloci pláchnou do klidnějších moří a ještě si přitom stihnou vyšlápnout na malé rybky...

Rozumíme ovšem, že vyprávění o nemilosrdném služebníkovi je podobenství. Nejde v něm na prvním místě o peníze, ale o to, co dlužíme my druhým nebo oni nám. A především jde o výši tohoto dluhu. Svět oněch nepředstavitelných částek známe spíš z televizních zpráv a romantických

příběhů o pirátech z Prahy a baronech z Karviné. Zato se však dobře orientujeme ve svém vlastním „stodenárovém“ světě. V realitě, kde jsme velmi ublížili zcela konkrétním lidem. A leckdo zase velmi bolestně ublížil nám. Nejsou to zrovna malé věci, jsou to konkrétní křivdy, křivárny, podvody, zranění. Dokážeme velice přesně vyčíslit škody, které nám tohle v životě přineslo. Ale nebývá snadné se přes to přenést nebo to dokonce zapomenout a nežádat satisfakci.

Ale pak je tu všechno, co dlužíme Bohu. Neapřestavitelně dlouhý seznam všech věcí, které jsme měli udělat, ale nějak opomněli. A těch, jež jsme dělat neměli, ale přece se jich dopustili. A těch, které jsme udělali a dodnes si myslíme, že byly správné, ale přitom vůbec nebyly. Klidně můžeme připočíst i všechno to, čím jsme se provinili proti svým bližním. A na konci seznamu, té kroniky našeho života, je pod dvojitou tlustou čarou napsáno: ODPUŠTĚNO. BŮH.

Bůh nám v Ježíši Kristu všechny naše viny odpouští. Nejen na počátku tohoto nového roku nabízí generální amnestii a s ní i možnost začít znova a nově. A nežádá za to po nás nic. Co by také mohl? Vždyť před ním jsme všichni žebřáci. Jenom svým zdravým, Božím rozumem předpokládá, že tak jako on odpustil všechny dluhy nám, i my odpouštíme našim dlužníkům.

Jiří Palán, farář v Huslenkách

Chvála angažovanosti

O dění kolem sebe se evangelíci zajímají

Království Boží, jak nám připomíná Ježíš v evangeliu, není z tohoto světa. Křesťané ale v tomto světě žít musí a je jenom logické, že vyjadřují zájem o dění kolem sebe, včetně věcí veřejných, politiky a různých palčivých otázek. Českobratrská církev evangelická se jako instituce i ústy svých osobností nebojí touto cestou kráčet, byť to často může být po tenkém ledě.

Raná křesťanská obec, jak o ní máme svědectví v Novém zákoně, žila v eschatologickém očekávání brzkého příchodu Páně a o věci světa vezdejšího se starala pramálo – „Ježíš, ne Cézar,“ mohli bychom říci s Masarykem. Již v pastorálních epištolách ale vidíme, že se tento stav nedal udržet dlouho. Za téměř 2000 let své existence se církev se záležitostmi světskými nejrůznějšími způsoby prolínala, někdy konstruktivně, někdy destruktivně.

Křesťané ve službě společnosti

Je velké dědictví Českobratrské církve evangelické, že v jejích řadách vždycky byli a stále jsou lidé, kteří berou společenskou angažovanost jako formu křesťanské služby společnosti. Českobratrští evangelíci byli v nejrůznějších dobách vidět a slyšet na klíkových křižovatkách našich dějin dozajista více, než kolik by člověk mohl předpokládat pouhým pohledem do statistik o konfesním složení obyvatelstva. Zvláště patrné to bylo samozřejmě v době před rokem 1989. Ale už ta doba ukazuje, že každá mince má dvě strany a i společensko-politická angažovanost nabývá různých podob, které pak historie může

zpětně nahlédnout jako chvályhodné, nebo pomýlené. V pohledu zvenčí očima historika se pole výrazných postav (pomineme-li zcela svébytného Jana Palacha, o kterém ještě později) pne od Josefa L. Hromádky a dalších teologů,

kteří snad v dobré, byť možná trochu naivní víře chtěli v marxismu-leninismu hledat odlesky křesťanských hodnot, až po pronásledované disidenty, chartisty – spontánně mi vyvstávají Miloš Rejchrt, Svatopluk Karásek, ale ještě mnozí další.

Výhoda doby před rokem 1989 je v tom, že ji dnes s jistým odstupem můžeme nahlížet očima historie, jakkoli to občas může bolet. Doba současná je ovšem doba dynamická a společenská angažovanost křesťanů a konečně v poslední době i poměrně patrná angažovanost institucionální v podobě prohlášení synodní rady ČCE tento luxus odstupů nemá a musí se pohybovat v síti často velmi křehkých názorových souvislostí. Navíc společnost a média někdy církve tlačí k tomu, aby se vyjadřovaly ke kde čemu – někdy možná s ne zcela čistým úmyslem vytvářet zdání konfliktu, ať již mezi církvemi navzájem, nebo mezi církví

a většinou sekulární či konzumní společnosti. Volit moudře, o čem mluvit, a o čem mlčet, je stejně důležité jako hledat ta správná slova. Rasismus, otázky náboženské svobody, uprchlictví, křesťanské hodnoty a jejich politizace, Istanbulská úmluva... Výčet témat, ke kterým se ČCE prostřednictvím svého nejvyššího správního orgánu vyjádřila jen v průběhu posledních dvou let, je úctyhodný. Že někdy mohou být podobná vyjádření polarizující v církvi samotné nebo napříč ekumenou, je více než zřejmé. A souvisí to s jedním fenoménem poslední doby, který bych si troufl nazvat „nová konfesionalizace“.

Nové konfesní hranice

Kdo se někdy trochu více zabýval církevními dějinami, jistě dobře zná uzlové momenty teologických sporů a rozdělení, v církvi panujících od počátku věků. Tyto spory byly často rámovány velkými teologickými problémy, na kterých se tříbila křesťanská dogmatika, ale zároveň také vytvářely těžko překonatelné příkopy a hranice mezi křesťany. Petr s Pavlem obtížně hledali shodu v otázce křesťanů vzešlých z „národů“, raná církev se v učení o Kristově božství vymezovala vůči ariánům, východ a západ se rozešel v pojetí vycházení Ducha svatého, různé proudy reformace přinesly spory v učení o ospravedlnění nebo o předurčení a podobně bychom mohli pokračovat dál a dál. Člověk byl zvyklý, že na základě těchto doktrinálních sporů je křesťanstvo ne-li spokojeně, tak alespoň přehledně „rozparcelováno“ do denominací s poměrně ostrými hranicemi, a to včetně ČCE.

Když se ale podíváme na poslední dvě nebo tři desetiletí, zjistíme, že tento obraz už dávno zmizel. Dilem je to v pozitivním slova smyslu zásluhou ekumenického hnutí, které dokázalo spoustě po staletí planoucím teologickým sporům otupit hrany a dojít k poznání, že ještě nedávno nesmiřitelné konfesní pozice vlastně mluví více méně o tomtéž, jenom jinými slovy.

Zároveň vyvstávají – někdy až s překvapivou rychlostí – hranice nové. Často se ale netýkají oněch „tradičních“ otázek „vysoké“ teologie, ale

mnohem spíše témat v oblasti morálky, životního stylu, etiky, environmentalismu a podobně. Může to být otázka duchovní služby žen, přístup k lidem, žijícím ve stejnopohlavním partnerství, otázky počátku a konce lidského života a spousty

dalších. Na mnoha místech v církvi tyto spory, často vedené i v rámci jednoho církevního společenství, vytvořily nové hranice, stejně hluboké a bolestivé, jako bývaly ony mezikonfesní. Někdy pak tato „nová konfesionalizace“ může vést i k nečekaným přátelstvím, když si třeba takzvaně liberální evangelík nebo anglikán na jednu lépe rozumí s liberálním katolíkem než s takzvaně konzervativním příslušníkem vlastní denominace.

Potřebujeme jurodivé

Tradice církve východu zná termín „jurodivý“, neboli „blázen pro Krista“. Tímto termínem bývali a jsou označovány osobnosti, které pro Boží pravdu v té podobě, jak jim bylo dáno ji poznat, neváhají jednat výstředním, pobuřujícím, někdy i odpuzujícím způsobem. Jejich šokující a nekonvenční chování má vyburcovat onu pomyslnou mlčící většinu, dostat ji z její komfortní zóny a přivést ji třeba k obrácení nebo k tomu, aby se nově zamyslela nad věcmi, které jí dosud nepřišly na mysl. ►

Je to možná trochu troufalá myšlenka, ale zdá se mi, že vyhraněné aktivisty, kteří na základě svého křesťanského přesvědčení výrazně vystupují ve společenských otázkách, můžeme také pokládat za svého druhu „jurodivé“. Již zmiňovaný Palach je toho extrémní příklad – člověk, který pro svůj ideál šel až zcela do krajnosti. Střední

proud potřebuje svoji avantgardu, své extremisty na obou stranách, aby mohl poznávat hranice možného a vhodného.

Vezměme případ z doby nedávné, který mimořádně zahýbal církevní i necírkevní veřejností. K otázce Istanbulské úmluvy se na jedné straně svým široce skandalizovaným kázáním vyjádřil Mons. Petr Piňha, na straně druhé pak může stát protestní akce Anety Petani, která se po vzoru ukrajinské skupiny Femen odhalila v katedrále svatého Víta během bohoslužby na protest proti tomu názorovému proudu, který s Piňhovým kázáním souzní, ba je třeba vnímat jako prorocké. Oba dva tyto známé, mediálně reflektované a v církvi diskutované případy můžeme vnímat jako do určité míry „jurodivé“ projevy dvou extrémů, vyjádření krajní polarity, která ale nemá jen černou a bílou, ale mnoho odstínů šedi. Ne-

mám pochybnost o tom, na kterou stranu takto vymezené škály bude tíhnout většina čtenářů těchto řádků, ale byla by asi chyba tvářit se, že ten opačný konec škály neexistuje.

Nálepky a placky

Polarizace, někdy hodně extrémní, s sebou často nese jeden bolestivý fenomén. Je jenom logické, že pokud člověk na základě svého hlubokého křesťanského přesvědčení dochází k nějakým závěrům na poli společenském nebo politickém, považuje tyto své závěry za správné, biblicky podložené, konzistentní s poselstvím

Českobratrství evangelíci byli a stále jsou lidé, kteří berou společenskou angažovanost jako formu křesťanské služby společnosti.

evangelia a v tom nejvlastnějším slova smyslu pravdivé. Když je pak konfrontován s někým, kdo si nárokuje tutéž víru v Krista a totéž evangelium, ale dochází k názorům často dramaticky odlišným, vyvstává pokušení se ve své pravdě zatvrdit a upřít tomu druhému nejen oprávněnost jeho vývodů, ale ve výsledku i to evangelium a víru v Krista. Pozoruji to kolem sebe často a z různých stan – jak těch takzvaně konzervativních, tak těch takzvaně liberálních. Druzí jsou najednou ne bratři ve víře, s kterými třeba v tom či onom nesouhlasím, ale klerofašisté, neomarxisté nebo jak ještě všelijak umíme nálepkovat. Kristovo „Neboť jakým soudem soudíte, takovým budete souzeni“ zde platí bez výjimky.

Snad by tady mohla platit dobrá rada – držme se raději placek, než nálepek. Hrdě nosme na klopě placku s tím, co jsme sami v nejlepším vědomí a svědomí poznali jako pravdu, ale zdržme se lepení nálepek na své bratry. A milujme i ty, s kterými nesouhlasíme. Tím se právě křesťanská angažovanost liší od té světské.

Petr Jan Vinš, starokatolický kněz a generální sekretář Ekumenické rady církví; ilustrační fotky František Plzák

Evangelík a společnost

Jak nás vidí ti druzí

Jsou evangelíci ve společnosti vidět? Angažují se v občanské společnosti? My co se v církvi pohybujeme, si myslíme, že ano. Máme přece Diakonii s obrovským záběrem a výbornou sociální prací. Měli jsme a máme poslance v parlamentu. Jsou tu školy Evangelické akademie. Nebo skupiny aktivistů na ekologickém poli, kolem kauzy „Klinika“, na facebooku známé a činné v „Milionu chviliek pro demokracii“... Šikovní a aktivní lidé jsou v mnoha vesnicích i městech.

Jak nás ale vidí lidé, kteří se v církvi nepohybují, o evangelících nevědí nic nebo jen náhodně a málo, nebo je křesťané prostě nezajímají? Když jsme na redakční radě přemítali, co by bylo dobré k tomuto tématu zpracovat, vymysleli jsme anketu, s níž oslovíme ateisty, aby napsali, co si o křesťanech, potažmo evangelících, a víře v Boha myslí. Zde jsou jejich odpovědi na čtyři anketní otázky:

Martin Mach Ondřej, šéfredaktor webu Ekolist.cz

Podle čeho poznáte, že je někdo křesťan?

Mám kamarády ortodoxní židy. Hodní lidé, ale v sobotu s nimi nic není a odmítají jíst vepřové řízký. Tak tam je to snadné. Křesťani mají mnohem lepší mimikry.

Je víra v Boha k něčemu dobrá? K čemu?

Oslovili jste mne s předpokladem, že jsem ateista. Nekladte mi prosím otázky, které mne mohou zvíkat!

Znáte nějakého evangelíka? Čím je zajímavý nebo jiný?

Znám. I osobně. Zním jich asi řadu, ale jsou dobře maskovaní. Zmíním tři, kteří mně nějak zasáhli do života.

Zdeněk Bárta je zajímavý tím, že mě a mou ženu a ještě dva páry našich kamarádů hromadně sezdal, což se stalo hned po té, co k nám katolický kněz (!) držel (hezku) řeč. Katolický kněz nás ale sezdát nemohl, protože nejsme ti správní katolíci. Evangelíku Zdeněkovi bylo myslím vcelku fuk, zda jsme evangelíci, a oddal nás, protože to myslím považoval za dobrou věc. Ale to se ptejte jeho.

Druhý můj známý evangelík je náměstek, bývalý novinář, ochránce přírody, skaut a taky veskrze dobrý člověk Kubas Kašpar a jeho žena Nika, také taková. Spojím je tu do jednoho evangelíka, aby mi to nenarušilo počty.

Třetí je Erazim Kohák. Osobně se známe jen letmo, ale četl jsem jeho knihy a slyšel jeho přednášky. Jeho pohled na svět je mi velmi blízký. Chtěl bych, aby sociální demokracie měla tu myšlenku, jak ji předkládá on. Pak bych socany volil všemi deseti. Do té doby ale „sorry jako“.

Jsou věřící něčím užiteční celé společnosti? Čím?

Společnosti jsou užiteční dobří, čestní, pracovití a obětaví lidé. Je pak vcelku šumák, jestli jedí, nebo nejedí řízký, jestli chodí do kostela, nebo do mešity, nebo jen sedí za pecí. Po jejich ovoci poznáte je.

Ivan Lamper, editor Respektu

Podle čeho poznáte, že je někdo křesťan?

Normálně to poznat nejde. Při bližším kontaktu – třeba v debatě – často podle jisté pohrdavé vševědoucnosti nebo nesnášenlivosti. ▶

Je víra v Boha k něčemu dobrá?

K čemu?

Nevím, jak odpovědět.

Znáte nějakého evangelíka? Čím je zajímavý nebo jiný?

Pár ano. Nic speciálního si nevybavuju.

Jsou věřící něčím užiteční celé společnosti? Čím?

Každý je něčím užitečný. Takže určitě i křesťané.

Zbyněk Petráček, komentátor Lidových novin

Podle čeho poznáte, že je někdo křesťan?

Tady by asi bylo lepší neodpovídat, protože já to napohled většinou nepoznám. Tedy nejsem-li shodou okolností třeba v kostele, kde můžu sledovat, jak se kdo chová při obřadu. Takže vnějškově to nepoznám, a když už, tak spíše výjimečně v negativním smyslu. Třeba v Praze u Anděla na tramvajové zastávce pravidelně kdosi, asi nějaký evangelikál amerického střihu, do tlampače vyřvává, že Ježíš nás miluje. Ale to je spíš příklad toho, jak jeden řvavý hlas může ovlivnit širší úsudek, což je samozřejmě špatně. Křesťany v tom lepším smyslu člověk jako já poznává teprve postupně – podle chování, postojů, argumentace i toho, že je to vše v souladu. Patřím k partě i ke generaci, pro kterou obraz křesťanství vytvářela disidentská rodina Němcových a celá komunita kolem pražské adresy Ječná 7.

Je víra v Boha k něčemu dobrá?

K čemu?

Tady jasně odpovídám, že ano. Do velké míry je to individuální věc každého, což obecně hodnotit nemůžu. Ale občas si připomínám výrok Dostojevského, že ztratí-li někdo víru v Boha, není to tak, že už nevěří ničemu, ale spíše tak, že věří čemukoliv. A to, že lidé věří čemukoliv,

jakýmkoliv nesmyslům či konspirátorům, je fakt, který nás jako společnost ovlivňuje stále víc. Ačkoliv je těžké posoudit, nakolik se na tom podílí šíření a neblahá role sociálních médií a nakolik slábnoucí počet těch, kteří věří v Boha.

Znáte nějakého evangelíka? Čím je zajímavý nebo jiný?

Osobně jsem poznával evangelíky od gymnaziálních let (za Husáka), počínaje prostředím střední školy. Je to sice poněkud paušalizující, ale jisté společné znaky jakési zajímavosti či jinakosti bych si jmenovat dovolil. Zařadil bych

mezi ně důraz na vzdělání, na kultivovaný jazyk a obecně slušnost i znalost rodových kořenů. Evangelíci, se kterými jsem se seznámil, často znali své předky (kde žili, co dělali) až do 18. století, což jinak není běžné.

Jsou věřící něčím užiteční celé společnosti? Čím?

Určitě ano. Souvisí to s odpovědí na druhou otázku. Právě v době, jako je ta nynější, když se rozpadají zavedené společenské i politické struktury, lidé se uzavírají do názorových bublin a oslabuje se základní soudržnost celé society, patří věřící mezi ty, kteří udržují jeden z jejich důležitých společných jmenovatelů.

Připravila Daniela Ženatá;

ilustrační foto Vojtěch Zikmund a Benjamín Skála

O té naší stoleté církvi ČCE

Zamyšlení nad stavem církve

Sedmnáctého prosince uplynulo přesně sto let od okamžiku, kdy se spojily dva největší české protestantské proudy, a tím vznikla nová Českobratrská církev evangelická. Nabízí se proto prostor pro bilanci, zamyšlení nad tím, kam ve stoletém procesu svého formování dospěla a jak vypadá. Jaká je naše dnešní církev? Co se jí daří a kam by se mohla (měla?) do budoucna posunout? Takové hodnocení je samozřejmě záležitostí subjektivní, dovoluji mi proto být v následujících řádcích osobní. Považuji ovšem za důležité, aby stav církve procházel (sebe)reflexí, a to nejen uvnitř jí samé.

Vybrat jen několik věcí, které považují za klady (anebo naopak nedostatky) ČCE, jak ji známe dnes, je pochopitelně ošemetné: církev je dynamický, mnohvrstevnatý a komplexní celek, jenž nelze redukovat na několik přívlastků (zlé jazyky dokonce tvrdí, že kolik je evangeliků, tolik je církví). Navíc zkušenost s církví má každý svou vlastní, závisující na tom, s jakou její podobou se zrovna setkal. Přesto bych se tu odvážila nastínit několik témat, která považuji v případě ČCE za důležitá. Nekladu si přitom zcela žádné nároky na výlučnou pravdivost svého názoru či trefnost své volby, mnohem spíše se pokouším nabídnout perspektivu a inspiraci k diskusím.

Máme otevřeno

Jednak oceňuji otevřený a svědomitý přístup k ekumeně. Teprve později jsem poznala, že to není zcela leka samozřejmost (aspoň ne v takovém měřítku). Důraz na hledání toho, co vzájemně spojuje, je mi sympatický. Kontakt se zástupci jiných denominací považuji za velmi obohacující a osvěžující, za ochranu proti uzavřenosti v bublině. Myslím, že to je jedna z cest, kterou by se měly církve ubírat, chtějí-li si do budoucna zachovat existenci. Svět se globalizuje, rozdílly se stírají, nejinak to je, zdá se mi, i v případě křesťanů (aspoň v českém prostředí). Tím nechci vůbec naznačovat, že by se měla

ČCE a další církve vzdát své identity. Rozmanitost mám ráda a zdá se mi plodná. Rozdrobenost církví, kterou dnes možná vnímáme (mě nevyjímaje) jako pozitivní hodnotu, se ale možná časem ukáže jako kámen úrazu.

Na ČCE si velmi vážím její otevřenosti obecně. Není pro mne jen církví, ale též (myšlenkovou) platformou, v rámci níž se mohu svobodně rozvíjet. Umožňuje mi nejen mít na věci vlastní názor, ale především si jej utvářet: rozmýšlet, vzdělávat se, naslouchat, diskutovat. Tahle intelektuální rovina je pro mě důležitá. Více se zde také exponuje motiv hledání jako ústředního procesu křesťanského života. Je dobře, že jej ČCE nezastírá snahou předkládat zdánlivě jednoznačná řešení. Líbí se mi, že tato církev nemá tendence vecpat každého věřícího do nějaké škatulky, udělat z něho svého konformního člena. Vnímám ji jako upřímně se snažící být církví pro všechny. Nikoho nestigmatizuje, nevylučuje, neodsuzuje. To jsou základy, na kterých by ČCE měla stát vždy.

Českobratrská církev (ne)viditelná

Na druhou stranu, myslím, že v ČCE by se mohl v budoucnu hypoteticky prohloubit nebo se stát více palčivým problém s její věroučnou nejasností (jeden případ za všechny: jak vnímat večeři Páně – po luthersku, po kalvínsku, anebo snad nějak kombinovaně?). Oficiálně se hlásí ke čtyřem vyznáním, a ačkoliv se zdají být si navzájem velmi podobná, leckdy nejsou v souladu. Jistě, evangelík může namítnout: to je přece ta naše krásná pluralita, každý si může najít své! Nechci to popírat, část pravdy na tom jistě je, zároveň je ale třeba si uvědomit, že tyto situace můžou být pro lidi matoucí a vzbuzovat kontroverze.

Zároveň soudím, že by ta naše církev mohla být trošku více vidět. Aspoň tak, aby si veřejnost pamatovala, jak se vlastně jmenuje a nepletla si ji s církví husitskou. Má potenciál ukázat jinou tvář než ►

tu, co má dnes většina české populace zafixováno: zvykanou, mamonem posedlou zkostnatělou instituci, která má na kontě mnoho skandálů a za-

stává předpotopní názory. ČCE má potenciál přidat k této nevábné představě alternativu. Mluvit s lidmi, aby pochopili, že nejsme nějaká sekta duchařů, ale zajímáme se i o věci vnější, veřejné. Ukázat, že se s křesťanskou – a máme tu výhodu, že prostřednictvím T. G. M. obzvlášť s českou evangelickou – identitou pojí také důraz na některé „světské“, obecně lidské hodnoty, které mají význam i mimo církev: pravda, láska, tolerance. Máme potenciál věci reálně měnit a ovlivnit to, jaké prostředí kolem nás bude a jak se nám všem v něm bude žít.

Studení čumáci?

Já osobně potom v církvi postrádám větší důraz na spirituální rovinu. Zdá se mi škoda, že církev

má často tolik „civilní“, střizlivý ráz a nedává více prostoru Tajemství. I liturgii jsme učinili velmi nenápadnou – možná pro tu reminiscenci katolické církve, přestože ordinárium je již starokřesťanská záležitost.

Téměř se u nás nepěstují takové „plody víry“ jako duchovní cvičení (jedna z výjimek jsou exercicie v Kolínském klášteře) či modlitební setkání, nečteme díla starých křesťanských myslitelů, a tak obecně žijeme spíše nohama na zemi nežli s hlavou v oblacích (ovšem ne vždy to musí být nutně na škodu). Více té „vnější zbožnosti“ by snad mohlo život ve společenství obohatit, oživit... Vlastně mě mrzí, že za tímto typem prožitku musím utíkat ke katolíkům. Podobné věci přitom nejsou naší církvi zdaleka cizí: třeba dát více prostoru luterské liturgii anebo oprášit protestantské mystiky... Zírat na prázdné zdi v kostele myslím hlubší náboženskou zkušenost nezaručí, jakkoliv nejsem zastánce přezdobených interiérů (nejen) kostelů. Pokora, skromnost a umírněnost ano, nadbytečná askeze ne. Někdy mi u evangelíků chybí ta „barokní“, smyslová stopa v přístupu k životu, k jeho plnosti: krása stvoření, barevný, voňavý, životem oplývající svět, radost z toho, že jsem tady a teď, že i mne Pán Bůh mezi tou vši nádherou stvořil. Není divu, že pro katolíky jsme sebestarší skeptici s obsedantním pocitem viny. Ano, líbí se mi zdrženlivý přístup k věcem, možná to ale někdy přerůstá až v jakési (zbytečné) opatrnickví. Možná bychom měli zkrátka méně rozvažovat a více žít.

Adéla Rozbořilová:

foto Vojtěch Zikmund

OTÁZKA NA TĚLO

Co vy, jakožto evangelík, považujete za svůj úkol ve společnosti?

Ke křesťanství se mám bez patosu přiznávat. Je ale třeba víc svědčit životem a méně idejemi, víc prací a méně radami, víc naslouchat a méně mluvit, víc zkoumat sebe a méně kádrovat jiné,

víc odpouštět a méně obviňovat, víc se zabývat sousedem a méně záchranou světa, víc přemýšlet o kořenech a méně o pokroku. Jako řadový evangelík se mohu angažovat vlastně v čemkoliv.

Pokud jsem ale v církvi někam zvolen, svobodný prostor pro slova se mi zmenšuje jaksi v nepřímé úměře s výškou postavení. Zvolením jsem nijak nezmoudřel, neměl bych tedy příliš mluvit za jiné. Jestli já to všechno umím? Ne; ale snažím se. Takže už dosti slov.

Pavel Zoubek, *stavební inženýr*

Necítím žádný specifický úkol „jako evangelík“, byť evangelík jsem. Neskrývám v sobě různé oddělené bytosti, jsem spíš směs věřícího i občas nevěřícího, evangelíka a v něčem katolíka a žida a muslima a džinisty a... Taky nežiju „v úkolu“, spíš neúkolově, impulzivně. Oč mi pak jde? Nezahodit talent, psát, mluvit s lidmi, debatovat o dnešku, nabízet, co snad znám, především hájit svobodu (jak ji rozumím), nabízet nevíru v české „bohy“, kryt vírou v nečeského Ježíše. Ale ano, mám jeden úkol, který bych rád plnil – milovat.

Martin Fendrych, *novinář*

Za svůj úkol považuji zodpovědně a poctivě přistupovat ke všemu, co dělám a kde právě jsem, a být v tom dle svých sil co možná dobrý (jako zaměstnanec, jako manžel a rodič atd.). Přitom nepotřebuji, aby bylo na první pohled vidět, že jsem evangelík (ani tam, kde se mně daří, a tím spíše ne tam, kde se mně nedaří). Rád ovšem kdykoli osvětlím svoji evangelickou životní motivaci a zdroj svého přesvědčení (to zase zvlášť tváří v tvář různým nezdarům). To vše s cílem, abych společnosti něčím přispěl, ale své evangelictví nikam necpal, naopak je nenásilně prezentoval jako tu základní a úplně normální součást svého života, a tím i života společnosti, v níž žiju.

Petr Gallus, *vysokoškolský učitel*

Nebyl jsem vychován jako křesťan, natož evangelík. Hledal jsem někoho, kdo by mi pomohl porozumět Bibli, a Bůh mé kroky před čtyřmi lety přivedl do ČCE. Lidé mnohdy vnímají křesťana jako někoho, kdo prikazuje, zakazuje nebo odsuzuje. Pro mne je křesťanství možnost, jak neprožít život nadarmo. Jako rodič jsem pochopil,

že nejlepší výchova je vlastní příklad. Jen jsem padesát let svého života marně hledal, z čeho vlastní změnu čerpat. Víra není pro mě cíl, ale cesta, jak měnit sám sebe. A pak ukázat okolí, že není třeba se bát, naopak mít radost. Ze všeho. Z každého setkání. A aktivně pomáhat. Moje nevěřící rodina mne jako křesťana přijala, když viděla u mne kladné změny.

Dalibor Blecha, *pedagog*

Podle Luthera se má každý snažit v tom povolání, které vykonává, a ve stavu, ve kterém žije. Kdyby se mi podařilo nějak slušně pár lidem vykládat Bibli a doprovázet je, tak bych tím třeba mohl být k něčemu i naší společnosti. Také se za společnost a správce moci sem tam modlím. Občas se pokouším nahlas v rozhovorech pojmenovávat, kdo je asi zrovna ta utlačovaná menšina, kde vidím problém (ekologie), a něco s tím sám dělat. Chodím volit, přemýšlím nad tím, co spotřebovávám, zkouším se trochu omezovat a vychováváme čtyři děti.

Ondřej Macek, *evangelický farář*

Jakožto evangelík považuji za svůj úkol ve společnosti nebát se a nemít zábrany a být tím evangelíkem pořádně a svobodně, vždy a všude. Drze, kriticky, obětavě, pokorně, nadějně, ohleduplně. Žít inspirovan evangeliem. Nebýt cukrem, být solí.

Pavel Pokorný, *evangelický farář*

Uvědomuji si, co jsem přijala od rodičů a od své církve, a vím, že je to dobré pro život a že to platí všeobecně. Posílena biblickým poselstvím, připomínaným v nedělních kázáních, se zázemím sborového společenství se vydávám do „labyrintu světa“ a mám za úkol to dobré přenášet i tam. Jako československá evangelička mohu zprostředkovat i něco z naší tradice a z dědictví reformace. Naše historická zkušenost spolu s poznávanými hodnotami, vklady našich předchůdců i současníků mohou být přínos i obohacení pro celou společnost.

Žofie Vobrová, *historik*

SYNODNÍ RADA

Z projednaných titulů na zasedání synodní rady 27. 11. a 11. 12. 2018 vybíráme:

Sbory a pracovníci

Synodní rada bere na vědomí zprávu o průběhu a hodnocení zkoušky Oldřicha Petrlíka a uděluje mu osvědčení o způsobilosti k ordinované službě výpomocného kazatele; potvrzuje volbu Jaroslava Vítka za seniorátního faráře Brněnského seniorátu, volbu Ivy Květonové za seniorátní farářku pro mládež Brněnského seniorátu a volbu Michala Brandy za seniorátního jáhna Chrudimského seniorátu – všichni tři na poloviční úvazek; SR bere na vědomí ukončení zaměstnaneckého poměru pastorační pracovnice Blanky Vaculíkové v Liptále; zřizuje místo seniorátního pastoračního pracovníka pro mládež Moravskoslezského seniorátu a touto funkcí pověřuje Alenu Zapletalovou; prodlužuje pověření Blanky Nové jako pastorační pracovnice v Jindřichově Hradci.

Život církve

Synodní rada odsouhlasila Spolku evangelických kazatelů příspěvek na pořádání farářského kurzu v roce 2019 ve výši 30 000 Kč. SR podporuje účast kazatelů, výpomocných kazatelů a pastoračních pracovníků na tomto kurzu a doporučuje staršovstvům, aby jim účast umožnila.

Správa církve

Synodní rada vzala na vědomí rezignaci Miroslava Maňáka na členství ve strategické komisi. SR schválila předložené pokyny k celoživotnímu vzdělávání farářů a jáhnů a ukládá ÚCK zaslat je všem kazatelům ČCE. SR vzala na vědomí rezignaci Anny Lavické na post předsedkyně Komise pro péči o výpomocné kazatele a jmenovala předsedou této komise Petra Tomáška.

Média

Synodní rada vzala na vědomí ukončení tištěné podoby časopisu Nota nebe a ukládá oddělení mládeže předložit do konce února 2019 návrh nového mediálního projektu.

Evangelická akademie

Synodní rada souhlasí s rozdělením prostředků z letošní sbírky na školy Evangelické akademie dle předloženého návrhu, zpracovaného po konzultacích s řediteli všech škol koordinátorkou pro školy EA.

Rekreační střediska

Synodní rada přijímá dar od Diakonie – Střediska humanitární a rozvojové spolupráce. Jde o vozidlo Ford Transit a dva přívěsné vozíky pro potřeby Tábora J. A. Komenského v Bělči nad Orlicí, především pro zásobování a zajištění provozu tábora.

Financování

Synodní rada uložila Ústřední církevní kanceláři zveřejnit na webu ústředí

schválené diakonické a rozvojové projekty pro rok 2019.

Ekumena

Synodní rada vzala na vědomí zápis z Řídícího výboru Ekumenické rady církví v ČR, který jednal o podobě novoroční ekumenické slavnosti, o ekonomické situaci, o termínech příštích setkání (modlitební týdny, shromáždění k výročí smrti Jana Palacha, shromáždění na podporu čínských křesťanů a další), vyslovil záměr pořádat v roce 2020 ve spolupráci s ČBK ekumenické shromáždění pokání k výročí bitvy na Bílé hoře a pověřil předsednictvo jednat tímto směrem. SR vzala na vědomí rovněž zápis z valného shromáždění ERC; za pozornost stojí usnesení, v němž valné shromáždění navrhuje, aby na místě bývalého mariánského sloupu na Staroměstském náměstí v Praze vznikl symbolický památník smíření.

Jan Krupa podal zprávu ze své cesty do českých sborů v Chorvatsku. Navštívil luterský sbor ve Veliki Zdenci, českou komunitu v Daruvaru a kázal ve sboru v Bjeliševci. Sbor by uvítal, kdyby nějaký člen ČCE v Bjeliševci pobýval delší čas a intenzivně se věnoval práci ve sboru. Pavel Pokorný podal zprávu ze slavnostních bohoslužeb v Berlíně k 100. výročí konce první světové války. Daniel Ženatý podal zprávu z valného shromáždění Společenství evangelických církví v Evropě (GEKE), která se konalo v Basileji. Bylo zvoleno nové prezidium GEKE a nový generální tajemník, jímž se stal Mario Fischer. Ilona Mužátková podala zprávu z valného shromáždění Evropské křesťanské sítě pro životní prostředí v Katowicích a předala některé podněty, které by

se mohly v naší církvi ujmout. Daniela Bednaříková podala zprávu o průběhu Dětského Kirchentagu v bavorském Marktreidwitu.

Další jednání

Synodní rada se dále věnovala hospodářským záležitostem sborů i církve, zprávám z jednání seniorátních výborů, z vizitací ve farních sborech a z konventů a také provozním a organizačním záležitostem.

DaZ

ÚMRTÍ

Dne 18. prosince 2018 ve věku 45 let dobojoval svůj pozemský boj se zákeřnou nemocí kazatel ČCE **Aleš Mostecký**. Působil jako jáhen v Bohemce na Ukrajině, jako vikář v Miroslavi a jako farář v Třebíči a ve Dvoře Králové nad Labem.

DaZ

FARÁŘSKÝ KURZ 2019

Téma: Sloužit?

Spolek evangelických kazatelů srdečně zve na farářský kurz, který se bude konat od 28. 1. do 1. 2. 2019 v prostorách Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy, ul. Magdaleny Rettigové 4, Praha 1.

Farářský kurz roku 2019 nese téma *Sloužit?* a je připravován ve spolupráci s Diakonií ČCE.

V roce 2019 bude Diakonie ČCE slavit 30 let od začátku své obnovené činnosti, proto jsme téma přivítali jako velmi příhodné. Diakonie ČCE za 30 let nashromáždila cenné zkušenosti a vybudovala rozsáhlou síť středisek, poskytujících nejrůznější služby na profesionální úrovni. Stala se respektovanou a důvěryhodnou institucí. ►

Neznamená to ovšem, že by pro místní evangelické sbory už žádný prostor pro službu nezbyl. Jak sloužit, kde k tomu brát pořád sílu a chuť, jak vytrvat, jaká je naše motivace?

Připravujeme přitom jako novinku

dopolední exkurzi do středisek Diakonie ČCE v Praze a okolí dle vlastního výběru. Kázání a služba patří k sobě, jsou to dvě strany naší křesťanské existence, tak jako činil Ježíš – kázal a zároveň se ujímal potřebných, zastával se slabých, uzdravoval nemocné.

Byli bychom rádi, kdyby se lednový kurz opět stal svátkem spolubytí, a to nejen členů SpEK a farářů ČCE. Srdečně zveme i výpomocné kazatele, pastorační pracovníky, zaměstnance Diakonie a všechny, kterým může kurz ke službě Kristu skrze potřebné prospět a pomoci.

Přihlášky i podrobný program jsou umístěny na internetové adrese spek.evangelnet.cz. Přihlásit se je možno i na část kurzu či jednotlivou přednášku.

*Za výbor SpEK **Martina Kadlecová**,
předsedkyně*

PŘIJÍMACÍ ZKOUŠKY

Seminář církevní hudby Evangelické akademie

Dne 30. 3. 2019 v budově Konzervatoře Evangelické akademie v Olomouci se konají přijímací zkoušky do tříletého Semináře církevní hudby Evangelické akademie (SCHEA). Studium bude zahájeno 7. 9. 2019. K přijímacím zkouškám je nutno přihlásit se písemně nejpozději do 1. 3. 2019. Přihlášku je třeba poslat poštou na adresu celocírkevního kantora: Ladislav Moravetz, Na Chaloupkách 172, 768 72 Chvalčov. Přihlášení poté obdrží podrobnější informace o průběhu zkoušky.

Přihláška má obsahovat:

- podepsanou žádost, včetně adresy bydliště, telefonního kontaktu a e-mailu
 - strukturovaný životopis se stručným popisem dosavadních hudebních zkušeností (5 kopií)
 - motivační dopis, v němž uchazeč popíše důvody, proč chce na semináři studovat a zda má zájem o kantorskou službu v církvi (5 kopií)
 - potvrzení o členství v Českobratrské církvi evangelické, vydané farním sborem
- Podmínka k přijetí je věková hranice 17 let a úspěšné zvládnutí jednotlivých disciplín:**
- zpěv jedné libovolné písně z Evangelického zpěvníku bez hudebního doprovodu
 - varhanní doprovod dvou libovolných a stylově odlišných písní z chorálního Evangelického zpěvníku nebo z Dodatku

EZ, včetně připravených krátkých předehy (použití hry pedálu je možné, ale není nutné)

- varhanní nebo klavírní přednes jedné libovolné skladby z období baroka či klasicismu, kterou si uchazeč předem připraví (stupeň obtížnosti: jednoduchý až středně těžký)
- varhanní přednes jedné povinné chorální předehy (bez pedálu) a fragmentu jedné současné skladby; noty těchto skladeb uchazeč obdrží až poté, co se přihlásí ke zkouškám
- sluchová analýza a základní průzkum z hudební teorie

Maximální počet studujících je 20 osob. Vážní uchazeči nechtě pošlou svou přihlášku co nejdříve, aby do termínu přijímacích zkoušek měli dostatek času se důkladně připravit. Účast na přijímacích zkouškách je bezplatná. Roční poplatek je 3000 Kč na studenta. Další přijímací zkoušky budou až po ukončení tříletého cyklu v roce 2022. Seminář církevní hudby Evangelické

akademie je „kantorská škola“ Českobratrské církve evangelické a je určen především hudebním amatérům. Jeho cíl je pozvednout úroveň církevní hudby ve sborech, a tím napomáhat misijním snahám církve. Absolventi se mohou uplatnit ve sborech ČCE jako církevní hudebníci (kantoři). Vzdělávací program klade důraz na základní výbavu církevního hudebníka. Tříleté studium obsahuje tyto obory: hra na varhany (varhanní literatura, liturgická

varhanní hra), sbormistrovství (řízení sboru, sborová praxe, sólový zpěv a hlasová výchova, liturgický zpěv), teoretické předměty (hymnologie, hudební teorie, organologie, základy varhanní improvizace). Výuka a individuální pracovní náplň studujících budou rozvrženy tak, aby byly realizovatelné pro lidi, kteří mají své zaměstnání, rodinné povinnosti či studium.

Další informace je možno získat u celocírkevního kantora Ladislava Moravetze, vedoucího SCHEA.

e-mail: moravetz@e-cirkev.cz,
tel. 573378607, 737 506 119

POZVÁNKA NA KONFERENCI

Strategický plán Českobratrské církve evangelické

Srdečně zveme kazatele, presbytery i zájemce z řad členů a přátel ČCE na konferenci věnovanou připravovanému dokumentu

Reformanda 2030: Strategický plán Českobratrské církve evangelické,

která se koná v pátek 1. února 2019 od 15 do 19 hod. v aule Pedagogické fakulty UK, Magdaleny Rettigové 4, Praha 1.

Konferenci organizuje synodní rada ve spolupráci se strategickou komisí na základě usnesení 4. zasedání 34. synodu č. 22/1. Cíl konference je poskytnout všem zájemcům o vznikající strategický plán ČCE prostor pro jejich náměty a dotazy. Pokud přemýšlíte o otázkách jako např. „proč se církev zmenšuje?“, „jak otevřít ČCE dnešnímu světu a přiblížit evangelium srozumitelně lidem mimo církve?“, „jak získávat nové faráře?“, „jaké formy zbožnosti bychom chtěli v ČCE rozvíjet?“, přijďte se o ně podělit a pomozte nám hledat na ně odpovědi. ►

Strategický plán se po projednání a schválení synodem stane podkladem pro řadu důležitých rozhodnutí církve v nadcházejícím období. Koncept první části strategického plánu, jak jej projednalo zasedání synodu v roce 2018, je k dispozici na webu ústředí církve

<https://www.ustredicce.cz/rubrika/842-Ustredni-cirkevni-kancelar-Dokumenty-Strategicke-planovani/index.htm>. Zde se postupně zveřejní i další dokumenty, které budou podkladem pro jednání konference.

Prosíme o potvrzení účasti na konferenci nejpozději do pondělí 21. ledna na e-mailové adrese sekretariat@e-cirkev.cz. Pro ty, kdo se o strategický plán zajímají, ale nebudou mít možnost se konference osobně zúčastnit, bude připravena možnost sledovat její průběh online na adrese: www.e-cirkev.cz.

Daniel Ženatý, synodní senior

Vladimír Zikmund, synodní kurátor

Roman Mazur, předseda strategické komise

SBÍRKA KÁZÁNÍ

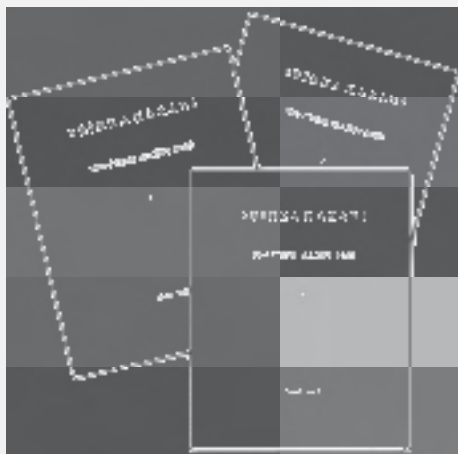
Nová Sbírka kázání je k dispozici online

První díl Sbírek kázání ročníku 2018/2019 pro čtené bohoslužby byl rozeslán do sborů i dalším zájemcům. Lze jej také tisknout nebo stahovat z webu ustredicce.cz. Dokument naleznete v sekci Informace/Pro sbory/Sbírka kázání. O editovatelnou verzi si lze individuálně napsat na e-mail frankova@e-cirkev.cz.

Sbírka kázání se každoročně připravuje ve dvou svazcích. Tato útlá brožurka obsahuje kompletní liturgii zpravidla patnácti bohoslužeb, včetně písní a modliteb. Pro uprázdněné sbory nebo při

náhlém onemocnění kazatele slouží jako výborná pomůcka pro laiky, kteří pak mohou vést plnohodnotné služby Boží.

Kvůli stále se zvyšujícím výrobním nákladům i poplatkům za poštovné jsme přistoupili k drobnému navýšení ceny.

Za komplet obou Sbírek kázání, zahrnující i poštovné, počítejte s fakturou na 150 Kč. Faktury budeme rozesílat až po vydání druhého dílu Sbírek kázání 2018/2019, tj. během léta 2019. **Redakce**

KONFERENCE EVROPSKÝCH CÍRKVÍ

ČCE se připojila k vánočnímu prohlášení Konference evropských církví

„Apelujeme na národy i jednotlivce v Evropě, na politické představitele a na naše církve: nedovolme, abychom se stali lhostejnými k utrpení druhých. Chraňme důstojnost těch, kteří potřebují naši pomoc, a mějme na paměti, že přijímat cizince patří k našemu křesťanskému i evropskému dědictví. Nechť máme dostatek odvahy i jistoty pramenící z víry v Božího syna, jenž je světlo světa a jehož narození slavíme. Pán Ježíš nám bude

ukazovat cestu, která vede ke společnému soužití," stojí mimo jiné ve stanovisku, podepsaném představiteli církví, které

zástupci Konference evropských církví předali začátkem adventu místopředsedkyni Evropského parlamentu Mairead McGuinnessové.

Jiří Hofman, foto CEC/Albin Hillert

TÁBOR V BĚLČI NAD ORLICÍ

Hledá se kuchař

Nebojíš se velkých hrnců a vařeček? Máš odhodlání nasytit zástupy? Baví tě vařit?

Neváhej a ozvi se, kuchaře hledá tábor J. A. Komenského v Bělči nad Orlicí.

Stabilní práce na plný úvazek, možnost ubytování a stravování. Solidní kolektiv i klientela, celoroční provoz.

Více informací: info@taborbelec.cz

OZNÁMENÍ

Pozvánka k rekreaci – chatky na jihu

www.ChatkyNaJihu.cz – Třeboňsko – kolo, koupání, borůvky. Pro skupiny 70, 50, 20 osob i pro rodiny. Dovoz jídla nebo vlastní vaření. Rezervujte už teď: 604551305.

Nabídka bydlení

Sbor ČCE v Krucemburku nabízí k pronájmu byt 2+1 v přízemí bytového domu. V obci je ZŠ, MŠ, ZUŠ, ordinace lékařů. Čisté a klidné prostředí Vysočiny.

Nabídka rekreačního ubytování

Chata „Muchomůrka“ – rekreační ubytování u Janských Lázní pro skupiny a rodiny – celoročně.

Informace u S. Hejzlara, tel.: 603578108, e-mail: sammyhej@gmail.com.

MOJE CÍRKEV

Slavnostní shromáždění ke 100 letům

Českobratrské církve evangelické

Praha, Obecní dům, 16. prosince 2018

foto Benjamín Skála

Převratný rok 1918 pohledem střeoevropských církví

Mezinárodní konference o „osmičkovém roce“ se konala v pátek 14. prosince v Hlavním sále Valdštejnského paláce. Zástupci evangelických církví ve střední Evropě se tu sešli, aby si připomněli dynamické změny, které v roce 1918 přepsaly nejen hranice států, ale měly za následek i změny v uspořádání a spolupráci církví.

Ve střední Evropě tehdy vznikly či byly obnoveny některé státy – např. Polsko, Československo, Maďarsko či Rakousko. Pro ně je mnohdy sté výročí důvod k oslavám, protože jim konec války přinesl národní suverenitu a zrození moderního státu. Pro jiné státy jsou však důsledky války podnes traumatickým zážitkem, neboť znamenaly podstatnou ztrátu dosavadních území a újmu na národní hrdosti. Tyto odlišné perspektivy probírali účastníci konference a kladli si otázku, jaký význam mají obdobné zkušenosti pro dnešní spolupráci a jak se v této věci liší státní či celospolečenská pozice od té církevní.

Konferenci pořádala Českobratrská církev evangelická spolu se Senátem Parlamentu Čes-

ké republiky. V roli spoluorganizátora vystoupily Evangelická teologická fakulta Univerzity Kar-

lovy, Ekumenická rada církví v České republice a Evangelická církev v Německu (Evangelische Kirche in Deutschland). Kompletní zvukový záznam z konference je k dispozici na webu www.e-cirkev.cz v sekci Aktuality.

Jiří Hofman

100 LET ČCE

Slavnostní shromáždění v Obecním domě uzavřelo oslavy výročí církve

S poděkováním všem, kdo přikládají ruku k dílu

Máme radost a jsme vděční za rok oslav, který jsme společně mohli prožít. Ve shromážděních, bohoslužbách, při promítání filmů a diskusích v Knihovně Václava Havla, nad četnými publikacemi, při koncertech, v rozhovorech, modlitbách...

Vše vyvrcholilo čtyřdenním festivalem v Pardubicích, kde se setkali zástupci sborů ze všech koutů republiky. Přetrvává vděčnost, že jsme se jako společenství mohli sejít u Kristova prostřeného stolu, slavit bohoslužby, diskutovat, potkávat se, radovat se. ▶

Závěrem roku se sluší poděkovat všem, kteří přijali povolání jako faráři a kurátoři sborů ČCE, zaměstnanci církve. Symbolicky se tak stalo 16. prosince v pražském Obecním domě, tedy na

Pozváni byli tentokrát i partneři farářů a kurátorů, protože právě oni jsou často ti trpělivi, kteří tiše pomáhají nést svým blízkým břemeno služby a odpovědnosti.

místě, kde před sto lety generální sněm rozhodl o spojení českých sborů dvou evangelických církví do jedné jediné – Českobratrské církve evangelické.

Večerem s lehkostí a humorem provázeli Jan Blahoslav (Luboš P. Veselý) a Jan Amos Komenský (Vladimír Hauser). Přítomné pozdravil

prostřednictvím videonahrávky bratr Jan Pokorný, stoletý „vrstevník“ církve a dlouholetý brněnský farář.

Vedle hostů z domácí i zahraniční ekumeny a veřejného života navštívil slavnostní shromáždění i generální tajemník Světové rady církví Olav Fykse Tveit. Ten ve svém pozdravu zmínil to, co z úst českých i zahraničních hostů

Mikoláškové, které za přípravu a režii patří velký dík.

V závěru zazněla Symfonie č. 9 e moll *Z Nového Světa* Antonína Dvořáka v podání Symfonického orchestru hlavního města Prahy FOK.

Těch, kteří by si vedle farářů a kurátorů zasloužili poděkování v podobě pozvánky do Obecního domu, jsou tisíce. Učitelé nedělních

zaznívalo zřejmě nejčastěji: totiž že ČCE je sice malé, ale velmi výrazné a viditelné společenství věřících, které umí svou aktivitou a svědectvím povzbudit a inspirovat i řadu dalších církví v Česku i ve světě.

Duchovní rozměr shromáždění nabídla pobožnost farářky Marty Židkové i četná hudební vystoupení Evangelického chóru pod vedením manželů Moravetzových. Historickou a společenskou reflexi poskytl prof. Pavel Hošek v přednášce *Církev stoletá*. Vše pod pečlivým režisérským a dramaturgickým dohledem Hany

škol, vedoucí mládeže a táborů, sborové sestry a bratři, kaplani, pracovníci Diakonie, dobrovolníci, pastorační pracovníci, hospodáři... zkrátka všichni, kteří svým životem a službou pomáhají svědčit o evangeliu a starat se o to, co nám bylo (nejen před sto lety) svěřeno do péče. Proto vás zveme alespoň formou obrazovou a zvukovou: na webu www.100letcce.cz naleznete videozáznam večera a velké množství fotografií i textový záznam přednášky a pobožnosti.

Jiří Hofman;

foto Eva Kořínková a Benjamín Skála

Sborový dům v Havlíčkově Brodě

Radujeme se z dokončení rekonstrukce a rozšíření prostor

V neděli 11. 11. jsme v Havlíčkově Brodě s velkou vděčností znovu slavnostně otevřeli sborový dům, kde sídlí kazatelská stanice sboru v Horní Krupě. Dům jsme získali díky odvaze faráře Bohumila Dittricha, který jej v roce 1983 zakoupil jako soukromá osoba. Jiná cesta z politických důvodů

abychom mohli pořádat společná shromáždění i pro krupskou část sboru i pro seniorát a veřejnost. Z původního sálu vznikla prostorová klubovna s kuchýnkou pro různá setkání v týdnu (biblické hodiny, mládež, maminky, staršovstvo apod.). Rozšířili jsme i hygienické vybavení, máme dokonce novou sprchu.

nebyla možná. Tehdy sbor završil více než šedesátiletí svého sídla; členové sboru se předtím scházeli postupně na sedmi místech (od roku 1895).

Přemýšlení o díle a práci, práce

Postupem let bylo stále více jasné, že zakoupený dům v Chotěbořské ulici bude třeba zrekonstruovat. Vlhké stěny, opadaná omítka, zastaralé rozvody vody a elektriny, jediné WC, těsný sál. I když nám sborové prostory byly milé, nestačily. Po dlouhém přemýšlení jsme se tedy rozhodli nejen pro rekonstrukci, ale i pro rozšíření.

Stavební dokumentaci zpracovával Ing. Michal Prachař (Ateliér Archa), výtvarný návrh zpracovala výtvarnice Barbora Veselá. Stavbu provedla firma Chládek – Tintěra a. s., sídlící v H. Brodě.

V bohoslužebném sále jsme potřebovali počet míst rozšířit z 35 na 60, aby mohli přijít noví lidé,

Bohoslužebný prostor

Pečlivě jsme rozmýšleli, jak zrekonstruovat sborového sál, kde se konají bohoslužby. Dispozice sálu je do „L“, bylo pro nás důležité, aby se jako v původním sále sedělo kolem stolu Páně ze tří stran. Přijali jsme moderní návrh Barbory Veselé, který přináší do prostoru sálu symboly čtyř evangelistů (anděl, lev, býk, orel). Postavy vznikly nanášením hrubého štku na omítku. Do centrální části sálu jsme ze starých prostor

přenesli kříž. Podle výtvarného návrhu jsme též nechali truhlářem Pavlem Klepetkem vyrobit nový stůl Páně, čtecí pult a křtitelnici. Ve dvoře za sálem zůstala část zeleně, kterou bychom také chtěli využít pro dětskou prolézačku ve tvaru lodi, ta se bude stavět brigádně.

Byty a finanční závazek

Sborový dům má dva byty, ve kterých bydlí členové sboru. Rekonstrukce se dotkla i těchto prostor. Ač jsme vděční za Hlavní dar lásky Jeronýmovy jednoty z r. 2017, za dar z Bavorské evangelické církve (postní sbírka) a příspěvek od Konta Bariéry, více než polovinu z celkové částky 5,5 mil. Kč hradí sbor. V příštích deseti letech nás čeká splácení dvoumilionového

dluhu. Věříme a doufáme, že i tento závazek budeme schopni splnit.

I když jsme z nových prostor nadšení, věřím, že každý z nás ví, kdo tvoří ty skutečné stavební kameny. Že to nejsou budovy, ale lidé. Příběh a víra každého z nás zapadá do společné stavby, jejíž základ je Kristovo dílo ve světě. A tak prosíme Krista, aby našemu dílu a práci požehnal. Činíme tak k Boží slávě.

David Šorm, farář; foto Benjamín Skála

SBOR VE ZLÍNĚ

Zvláštní svatby

Boříme zbytečné ploty

Svateb v poslední době přibývá. Ale jen málo jich je v našem kostele. Avšak ty dvě, které se zde za poslední půlrok odehrály, byly zvláštní. Proč?

Rostislav a Jaroslava, klienti zlínské Naděje, se chtěli vzít. Ale jeden z nich k tomu neměl právní způsobilost. Obrátila se s tím na mě paní Uršula, pracovnice z Naděje, která je má na starost. Shodli jsme se v tom, že chceme pro ty dva udělat, co je možné, aby mohli mít svatbu a slíbit si vzájemnou úctu, lásku a věrnost na celý život, i když právně uzavřít manželství nemohou. Začali jsme tomu říkat požehnání svazku muže a ženy. Staršovstvo to projednalo a schválilo a pak se i s Rosťou, Jarkou a paní Uršulou setkalo.

Požehnání manželského svazku

Měl jsem s oběma několik přípravných setkání. Bylo taky třeba věc prohodit s oběma opatrovníci, bez jejich souhlasu by to bylo těžko možné. Obě byly vstřícné a staly se vzájemnými svědky. V pátek 8. června byla tedy v našem kostele první zvláštní svatba. Kostel byl krásně vyzdoben a víc než z poloviny se zaplnil klienty i zaměstnanci a vedoucími Naděje. Vše se ode-

hrálo za přítomnosti České televize, protože to byla zřejmě první taková zvláštní svatba v širokém okolí. Zazněl svatební pochod. Kamarádi z Naděje zazpívali písničku. A vedoucí Naděje Radek Vítek dobře poděkoval a vyzvedl význam té události. A nač se asi Rosťa zvlášť těšil – společně jsme na kytary doprovodili písně ze zpěvníku Svítá. „Stárne láska jako víno“ byla jedna z nich. Byla to svatba se vším všudy, s prstýnkami i políbením. Ale hlavně s vzájemným slibem věrnosti a s mým prohlášením „Prohlašuji, že k sobě závazně patříte jako muž a žena“. A s podpisy obou svědků na doklad, že Rosťa s Jarkou toho dne v našem kostele, a tím ve sboru svazek muže a ženy uzavřeli.

Dobré je, že to tím neskončilo. Rosťa s Jarkou začali chodit na bohoslužby, i když nepravidelně. Když přijdou, sedávají v první lavici. Nemůžete je přehlédnout. Spontánně se našeho společenství účastní. Zkoušejme jim v tom taky z naší strany pomoci.

A ještě jeden svazek lásky a věrnosti

No, a protože nejen špatné, i dobré věci se šíří, už na svatbě Rosti a Jarky za mnou přišli další ►

dva, že by se taky rádi takhle vzali. Jiří a Adriana, klienti Naděje v Otrokovicích, kteří také nemají právní způsobilost k uzavření manželství. Tak se 20. září konala v našem kostele další zvláštní

svatba. Jeden ze svědků byla jejich opatrovnice, druhý průvodkyně životem Lucie, která jejich svatbu pomáhala zorganizovat. Na svatbě Jirky a Ádi jsme ze Svítá s kytarou zazpívali tři písničky, které jsme se během přípravy naučili. Pěkně promluvil taky ředitel otrokovické Naděje Pavel Polák. No a pak vše vesele pokračovalo na zahradě u „vily“ v Otrokovicích.

Můžeme mít nad tím jistě různé otázky. Ale já doufám, že jsme pro tyto lidi udělali, co se v té chvíli dalo. Aby si muž a žena, kteří se mají rádi, mohli spolu dobrovolně, veřejně, před lidmi i před Bohem slíbit, že spolu chtějí žít ve svazku úcty, lásky a věrnosti. A k tomu jsme pro ně vyslovili dobré slovo z Bible a vyprosili Boží požehnání.

Přece jsme si při slavnosti 100 let naší církve tady u nás řekli, že chceme bořit ploty, které nechrání, ale zbytečně oddělují. **Petr Pivoňka**

SBOR ČESKÉ BUDĚJOVICE

Společný Betlém pro radost

Poslední předadventní neděli 12 dětí ve střední skupince nedělní školy v kostele ČCE v Českých Budějovicích pod mým lektorským vedením a za ochotné příležitostné dopomoci dvanáctiletých dvojčat Fanyňky a Ondry Nečilových vytvořilo kolektivně následující dílo:

Text na příslušnou neděli podle příručky pro učitele NŠ byl z 16. kapitoly knihy Skutků apoštolských a měl název Lydie otvírá svůj dům. Mluvíli

jsem s dětmi o tom, co je potřeba zajistit, když je člověk na cestách v neznámém městě, tak jako byl apoštol Pavel ve Filipi, a když už se blíží večer. Jestli nám pomůže, když víme, že člověk, který nám nabízí na noc svůj dům, jako to pro Pavla udělala Lydie, je věřící a je z církve. Děti řekly, že ano. Pak jsem se jich ptala, kde je v Bibli příběh opačný – člověk hledá ubytování, a všechny domy jsou zavřeny a nikde nás nechťejí. Pravnuk nedávno zesnulého

103letého pana faráře Veselého Lukáš bystře odpověděl, že je to případ Josefa a Marie. A tím jsme se dostali k betlému. Řekla jsem dětem, že každý z nich bude dnes vytvářet jeden dům, který bude mít otevřené dveře a dohromady tak vznikne betlém, který bude po čas adventu a Vánoc zdobit náš kostel. Pak si děti své podepsané domečky zase rozeberou.

Skládačka k vystřižení, vybarvení, ozdobení

K výrobě jsme využili papírovou skládačku autorem Marty Procházkové a Olgy Pikousové s názvem Toleranční modlitebna ukrytá v domě, vydanou v roce 2018 farním sborem ČCE v Praze 6-Dejvice. Skládačka kopíruje domek staré modlitebny v Truhlářské ulici v Praze.

Děti zdobily své domečky pastelkami či otisky razítek jednoduchých tvarů. Všech 12 dětí ve věku

5 až 13 let vyrobilo 16 domečků a Barunka nám navíc ochotně vymalovala i svatou rodinu, kterou jsem ke skládačce přikreslila. Děti tvořily každý po svém, nadšeně a soustředěně svůj vlastní dům, ale s vědomím, že konečné dílo bude společné. Občas si spontánně nebo na můj popud pomáhaly. Městečko Betlém rostlo, domečky svou pestrostí postupně zaplňovaly vyhrazený prostor.

Tím, jak děti o Vánocích zaplní kousek kostela svým společně vyrobeným betlémem, přináší radost a povzbuzení i nejstarším účastníkům bohoslužeb.

Podstatou adventu je směřování k něčemu krásnému, čímž zrození Krista nepochybně je. I při výtvarné tvorbě můžeme tento princip naplňovat. Pestré a odlišné domečky mohou žít v betlémě vedle sebe a stejně tak je to i s lidmi. Společná víra, že se spěje k něčemu úžasnému, spojuje.

Olga Pikousová

REFORMANDA 2030

Jádro strategického plánu je péče o víru

Nejde o kácení lesa, ale o to, na co se soustředit

Když se řekne strategické plánování, zavání to vyhrnutými rukávy a pětiletkami (nebezpečí zleva), nebo efektními prezentacemi firemních manažérů (nebezpečí zprava), každopádně ale kácením lesa, kde na nějaké trísce nezáleží. Jenomže církev má opravdu důvod dobře si rozmyslet, na co se během nadcházejících desetiletí soustředit, a na co méně.

Je nás méně

Podle statistik ČCE od roku 1990 přišla o tři čtvrtiny svých členů (při sčítání v roce 1991 se k ní hlásilo 203 000 lidí, v roce 2011 již jen 50 000). Můžeme se sice utěšovat tím, že reálný obraz vypadá jinak, protože zmíněná čísla odrážejí čištění kartoték během devadesátých let. V mnoha sborech v nich ponechali pouze ty, ►

kdo se nějak účastní sborového života. Jenomže právě sborový život se leckdy i v dosavadních evangelických centrech povážlivě scvrkává. V řadě sborů se na rozdíl od sedmdesátých a osmdesátých let biblické hodiny, mládež, konfirmandi nebo děti během týdne „momentálně nekonají“. Existují jistě také sbory, kde se práce daří a tyto sbory rostou. Většinová tendence je ale spíše sestupná.

Zalévat květinu víry

Co za této situace dělat? Připravovaný strategický plán se pokouší o inventuru organizační struktury ČCE. Pokouší se také, a to je ještě důležitější, o inventuru výrazových prostředků církve. Prochází obyčejným týdnem školního roku a sleduje setkání, která se ve sborech konají. Podoba těchto setkání záleží na mnoha faktorech, počínaje estetikou místností přes dostupnost až po osobnost toho, kdo taková

Existují sbory, kde se práce daří a sbory rostou. Většinová tendence je ale spíše sestupná.

setkání vede. Jelikož je ale vedle všech svých dalších funkcí církev především společenství víry, záleží u jednotlivých setkání na tom, zda víru podporují. Víra je dar Ducha svatého, je to zázrak nového zrození, při němž člověk z Boží milosti zahlédne svět biblickými očima. To, že je víra dar, však neznamená, že člověk není schopen tuto víru nechat uvadnout a zahynout. Kromě víry, která je Boží dar, jde proto v křesťanské tradici vždy také o zbožnost a milosrdenství, tedy o důsledek víry v životě člověka.

Zbožnost znamená péči o víru. Na své cestě dějinami jsme si jako evangelici určité formy zbožnosti osvojili, jiné jsme odmítli, některé poztráceli. Úpadek nebo rozpačité přežívání některých sborů ukazuje, že i osvědčené evangelické formy zbožnosti ztratily svou účinnost. A právě o účinnosti, o efektivitě forem zbožnosti je potřeba mluvit. Pro reformační církev je na konec jediné teologicky relevantní kritérium

jakékoli formy zbožnosti to, nakolik tato forma napomáhá živé víře. S evangelickou svobodou, plynoucí z tohoto kritéria, musíme proto po-

těžkavat své dosavadní formy zbožnosti z hlediska jejich efektivity, tedy jak moc, nebo málo napomáhají víře. A musíme se také rozhlížet po sousedních křesťanských tradicích (tedy u katolíků a charismatiků) – jaké formy zbožnosti se osvědčily jim.

Bohoslužby jako jiskření

Začít můžeme u bohoslužeb jako základní formy zbožnosti evangelického sboru. Jejich zúžení, jak se nám namnoze přihodilo, dobře vyjadřuje fráze „zajít na kázání“. Bohoslužby ale v klasickém křesťanském pojetí nejsou jen jednosměrný provoz (od faráře k věřícím), nýbrž spíše křížovatka, průsečík čtyř komunikačních linií. Probíhá při nich 1) rozhovor mezi biblickou, resp. církevní tradicí a místním shromážděním. Zároveň při nich podle Božích zaslíbení nastává 2) rozhovor mezi Pánem Bohem a jednotlivým účastníkem. Bohoslužby jsou ale také místo 3) rozhovoru a setkání mezi jednotlivými účastníky. A konečně, bohoslužby v kostele, který se vždy nachází v nějaké obci, nastolují 4) rozhovor mezi sborem a vnějším světem. Každá ze čtyř komunikačních linií má svá pravidla. Tam, kde

se při bohoslužbách tyto čtyři osy protínají, dochází k opravdovému jiskření. Bohoslužby se pak stávají událostí intenzivního prožitku přítomné chvíle. Účastníci takových bohoslužeb odcházejí proměněni. Je to tak v našem sboru? Návrh strategického plánu je, aby spolu lidé mluvili o tom, jestli jsou bohoslužby u nich ve

sboru komunikační křižovatka. Možná přijdou na to, že některé linie komunikace vážnou, probíhají jen jedním směrem nebo dokonce úplně chybí. Pak je na místě otázka, proč to tak je a co se s tím dá dělat.

Petr Sláma, člen strategické komise;

ilustrace – obraz od Miroslava Rady

HLAS PRÁVNÍKA K FINANČNÍM NÁHRADÁM

Majetkové vyrovnání

Nikoliv restituce, nikoliv odluka

V naší církvi se v poslední době ozývají hlasy, které volají po tom, aby ČCE státu vrátila finanční náhradu, která plyne do rozpočtu povšechného sboru v souladu se zákonem o majetkovém vyrovnání z roku 2012. Předznamenávám, že mě tyto hlasy dosti znepokojují. Zaznamenal jsem je jak na listopadovém zasedání konventu Pražského seniorátu, tak v listopadovém čísle Českého bratra. Zdá se mi dokonce, že sílí. V této souvislosti bych rád nabídl bratřím a sestrám, jejichž myšlenky se ubírají tímto směrem, svůj pohled na předmětnou záležitost.

Co zákon o majetkovém vyrovnání přináší?

Po dvou desetiletích politických jednání došlo k majetkovému vyrovnání státu a církvi. Na celkové usmíření je právo krátké, ale nezapomínejme, že co je nemožné u lidí, je možné u Boha. Zákon o církvích z roku 2002, poznačený dobou opoziční smlouvy, nebyl církvím příliš nakloněn. Popravdě jim nebyl nakloněn vůbec. Ve svém původním znění, které – díky Bohu – revidoval Ústavní soud, dokonce církvím v určitých činnostech, zejména diakonických, hodlal bránit. Zákon o majetkovém vyrovnání z roku 2012 se však ubírá jiným směrem. Obsahuje dokonce preambuli, kterou se do zákona o církvích

z roku 2002 prosadit nepodařilo. A tak poprvé od přijetí Listiny základních práv a svobod v roce 1991 čteme o církvi v zákoně slova uznání.

A právě zmíněná preambule je klíč k pochopení záměru zákonodárce, protože popisuje čtvrtý účel zákona: „Parlament, pamětliv trpkých zkušeností z dob, kdy lidská práva a základní svobody byly na území dnešní České republiky potlačovány, odhodlán střežit a rozvíjet zděděné kulturní a duchovní bohatství, veden snahou 1) zmírnit následky některých majetkových a jiných křivd, které byly spáchány komunistickým režimem v období let 1948 až 1989, 2) vypořádat majetkové vztahy mezi státem a církvemi a náboženskými společnostmi jako předpoklad plné náboženské svobody, a 3) umožnit tak obnovením majetkové základny církvi a náboženských společností svobodné a nezávislé postavení církvi a náboženských společností, 4) jejichž existenci a působení pokládá za nezbytný prvek demokratické společnosti, se usnesl na tomto zákoně České republiky.“ (Číslo jsem do preambule dopsal kvůli zpřehlednění.)

Co v důsledku zákona o majetkovém vyrovnání získá ČCE? Sbory získaly nebo ještě získají některé nemovitosti, příp. movité věci, které jim byly ukradeny a na které mají nárok. Povšechný sbor v průběhu 30 let (počítáno od 1. 1. 2013) obdrží od státu finanční náhradu v celkové ►

výši 2,27 mld. Kč a po dobu 17 let bude dostávat od státu příspěvek na podporu své činnosti, přičemž výše tohoto příspěvku vychází z nechvalně známého zákona č. 218/1949 Sb. a od roku 2017 se každoročně snižuje o 5 %. Poté již stát církvím na činnost ani na platy duchovních přispívat nebude.

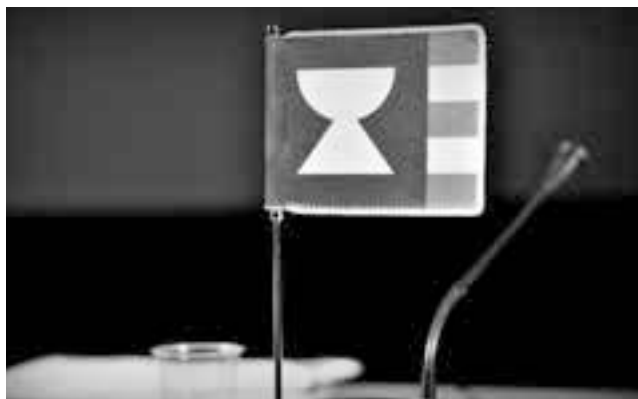
Výše finanční náhrady je důsledek jednání církvi se státem a církví navzájem, přičemž, jak je známo, katolická církev se velkoryse vzdala části náhrady, která jí spravedlivě náležela, ve prospěch ostatních církví, včetně ČCE. Výše náhrady nesouvisí s hodnotou majetku, který nebude ČCE navrácen, a to už jenom z toho prostého důvodu, že navrácení ukradeného majetku je pouze jeden ze čtyř účelů zákona o majetkovém vyrovnání. Není proto správné mluvit o „restitučním“ zákoně. Teď k jednotlivým účelům.

Účel první: snaha zmírnit následky některých křivd

Právě zpochybňování výše finanční náhrady považuji za obzvlášť nebezpečné. Cožpak ČCE v období komunistické diktatury netrpěla? Dnes máme tendenci utrpení tohoto údobí spíše zlehčovat. Rozhlédneme se kolem sebe a zeptejme se našich bratří, kteří v období do roku 1989 dobrý boj bojovali a víru zachovali. Zeptejme se jich na to, co zažívali a zda jim to bylo příjemné. Připomeňme si náš ekumenický závazek, který jsme zakotvili v preambuli našeho církevního zřízení. Připomeňme si svědky víry z řad katolíků: řeholníky, biskupy, kněze, které stát mučil, zavíral do koncentračních (eufemisticky řečeno „centralizačních“) táborů, kteří nesli svůj kříž statečně a někteří z nich podstoupili mučednickou smrt. Vzpomínejme a nezapomínejme.

Když jsme připraveni připustit myšlenku, že bychom se zřekli byť jen části toho, co nám stát dal jako odškodnění za křivdy, které nám způsobil, zamlžujeme památku všech těch, kdož za svobodu Kristovy církve přinesli oběť nejvyšší. Zlehčujeme buzeraci okresních a krajských církevních tajemníků, kterou pokorně pod-

stupovali naši faráři (vikáři a presbyteři). Tito blázni pro Krista zajisté jako správní křesťané dokázali svým osobním trýznitelům odpustit. Můžeme se však „za ně“ s čistým svědomím zřící odškodnění za to, co zakusili? Říct jim, že to vlastně nebylo tak strašné? My, kteří se často nedokážeme zřící prázdných nevyužívaných kostelů, které jsme nepostavili, my, kteří se nedokážeme zřící „schránkových“ sborů, které

by měly být sloučeny nebo zrušeny, se chceme zřící – řekněme si to otevřeně – nevelkých peněz, které nám stát dal s omluvou za křivdy, způsobené našim předkům?

Účel druhý a třetí: vypořádání majetkových vztahů a svobodné a nezávislé postavení církvi

Tím, že církve přijaly plnění podle zákona o majetkovém vyrovnání, aktivně se podílejí na novém uspořádání vztahů mezi církvemi a státem na rozdíl od dob minulých, kdy církve více méně pasivně přijímaly to, co na ně komunistický režim uvrhl ve snaze je v duchu tzv. vědeckého světového názoru zcela zlikvidovat. V této souvislosti bych rád připomněl osobnost Pavla Šimka (1917–2003), synodního kurátora v padesátých a šedesátých letech, který naši církev před komunistickými zlotřilci všech stupňů statečně bránil, „bratra doktora“, jak se mu říkalo, který se v letech 1990 a 1991 významně přičinil o to, že hned po konci komunistické diktatury byly katolickým řeholním řádům

a kongregacím vráceny kláštery, o které by se jinak mohly přihlásit až po roce 2012. A že to nebylo populární opatření, nemusím snad ani psát. Přesto bylo správné. My křesťané, a obzvláště my evangelíci, bychom se měli aktivně zasazovat o to, aby nás stát respektoval proto, jací jsme, a proto, koho následujeme. Budme rádi, že stát v roce 2012 přistoupil k církvím jako k rovnocenným parterům.

Utápíme se v (utopistických) husitských ideálech, pokud odmítáme almužnu, kterou nám stát poskytl, protože nám ji poskytl právě stát, který je z tohoto světa (na rozdíl od nás?). Radujme se z toho, že máme jakž takž dostatečnou základnu pro nesmělý a opatrný start do období svobodné církve ve svobodném státě, i když velice brzy zjistíme (pokud jsme již nezjistili), že z našich kapes pro církev obětujeme daleko víc, než jsme pro ni dosud obětovali z kapes státních. Budme rádi, že nám stát – výměnou za to, že od něj již nebudeme v zásadě nic chtít – vyplatí to, co nám je dlužen (aby ušetřil a nemusel nám nadále platit to, k čemu se kdysi zavázal). Vždyť si to spočítejme: za 2,27 mld. Kč bychom mohli postavit tak 30–35 bratrských

škol. Nic víc, nic míň. A to jsme ještě nevyplatili mzdu kazatelům a ostatním církevním pracovníkům; o investicích, které přinesou církvi prostředky v budoucnu, vůbec nemluvě!

Účel čtvrtý: působení církví jako nezbytný prvek demokratické společnosti

Když slyším, že v České republice máme odluku, „otvírá se mi kudla v kapse“. Jakápak odluka? Odlukový stát existenci církví vůbec neuznává (např. Francie těsně po roce 1905), natož aby oceňoval jejich působení. Budme rádi, že nám český stát dovolí, abychom vysílali naše kaplany do armády, do věznic, nemocnic (kde o naše duchovní mají veliký zájem i ti, kteří s církví nemají nic společného), budme rádi, že před svatbou v kostele nemusíme podstoupit sňatek na matrice. Ruku na srdce, dovedete si něco z toho představit před rokem 1989? Budme rádi, že jsme toho svědky teď, i když není všechno ideální. A pokud nás někdo nenávidí proto, že děláme to, k čemu jsme byli povoláni, připomeňme si, koho se sluší poslouchat více než lidi.

Adam Csukás, právník

K DEBATĚ O FINANČNÍCH NÁHRADÁCH

Pomáhají, nebo škodí?

Peníze z jiných zdrojů nestačí, takže náhrady pomáhají zásadně

Otázka, zda peníze z restitučních náhrad pomáhají, nebo škodí, se objevila v ČB 11/2018. Zdá se trochu divné, že se tím zabýváme šest let po schválení restitučního zákona a přijetí příslušné dohody v naší církvi. Odpověď je však nasnadě, komunisté měli poprvé příležitost tuto diskusi otevřít na vládní úrovni.

V době schvalování restitucí jsem byl poslanec synodu a dobře vím, že v té době se v církvi ozývaly hlasy, které přijetí restitucí odmítaly.

I když velká většina synodu restituce schválila, tyto hlasy zazněly výrazně a dost se o tom diskutovalo. Já jsem na synodu restituce podpořil, i když jsem ty protesty poslouchal pozorně a přemýšlel o nich. Dovolím si uvést hlavní důvody, které mne nakonec k podpoře vedly.

Začnu důvody praktickými. Odpůrci restitucí nenabídli druhou cestu. Jistě by nikdo neodmítl, kdyby dosavadní stav pokračoval a církev financoval stát, ale tato možnost ►

neexistuje. Jediná alternativa tedy byla nevzít nic (nebo snad dobíhající dotace) a financovat se ze svého. Bylo by dobré přemýšlet o tom, co by to pro církev znamenalo. Dovolím si tvrdit, že by docela rychle přišla možná o polovinu kazatelů, a to dost nerovnoměrně, a její struktura by se rozpadla. Mimochodem, jsme asi jediná nekatolická církev, která má tzv. lidovou strukturu, což znamená, že v každém místě republiky je dosažitelný sbor a také že přijímáme kohokoliv a k přijetí neklademe zásadní podmínky, ani finanční. I pro ty ne moc obětavé a vlažné tu Kristus je, i ti mají mít v církvi otevřené dveře.

Možná by se mnohým líbil jiný model, v devadesátých letech se mluvilo např. o daňových asignacích. V evropských poměrech je docela běžné, že stát církev podporuje a je to docela logické. Když si od svých občanů na daních vezme skoro polovinu peněz a financuje a podporuje z nich kde co, není asi nepřijatelné, že by něco dostaly i církve. Nevidím ale nic neetického ani na tom, že majetek, který byl zabrán velmi násilně, dá se říci protiprávně, by měl být navrácen (nás se to týká málo, ale bratřím katolíkům to přeju) už kvůli tomu, že chci žít v právním státě. Mnoho argumentů proti, které se ozývají, je docela překroucených, a kdyby nebyly volby, nikdy je nepředestře.

Církevní restituce byly oproti jiným možná nejméně výhodné. Už jen proto, jak se odkládaly a jak dlouho stát s majetkem církvi stále hospodařil. Ale i jinak, například jak se nevracel živý a mrtvý inventář na rozdíl od restitucí podle zákona o půdě. Pro často zpochybňované ocenění zemědělské půdy je také docela jednoduché vysvětlení. Opravdová zemědělská půda byla vydána většinou fyzicky, a ta, co se nahrazovala finančně, to byly ve skutečnosti hlavně pozemky uprostřed velkých měst, často už stavební nebo zastavěné s cenou násobnou. Proto se provedlo ocenění podle metodiky Výzkumného ústavu zemědělské ekonomiky. Bylo schváleno několika ministerskými komisemi a také prověřeno mezinárodní spol. Ernst & Zouny (mimochodem na zadání vlády ČSSD).

Vše se dá snadno dohledat na internetu (třeba na stránkách ministerstva kultury), takže uvedu již jen poslední příklad tezí, které odpůrci restitucí často používají: „Finanční náhrada byla poskytnuta církvim, kterým nic zabaveno nebylo.“ I Miloš Rejchrt to zmínil a odvolával se na čtyři ústavní soudce, kteří to uvedli jako důvod, proč s restitucemi nesouhlasí. No, bylo by možno jmenovat i soudce, který za svou podporu církevních restitucí nebyl podruhé do Ústavního soudu jmenován. Pro něho ani pro mne (ani pro značnou většinu Ústavního soudu) tento argument není relevantní. Každý přece ví, že katolická církev se cca 20% finanční náhrady vzdala a ta byla rozdělena církvim nekatolickým. Miloš Rejchrt hovoří dokonce o temné historii vzniku restitucí. To považuji za velmi silný výraz, ke kterému chybí vysvětlení. Já sám považuji fakt, že se 17 církví umělo o penězích dohodnout, za věc nevídanou snad od kompaktát a je to pro mne pozitivní.

Církve společnosti prospívají

Někteří označují restituční peníze za jakýchsi „třicet stříbrných“. Ano, možná by bylo správnější, kdyby stát nespojoval restituce s financováním církvi, katolíkům vrátil, co jim vzal, a duchovní dále platil, jak se zavázal v r. 1949. Hrazením platů duchovních mimochodem v případě mnoha církvi jaksí zakonzervoval jejich strukturu. Kdyby byl tento způsob financování ze dne na den jen tak zastavil, znamenalo by to i z tohoto důvodu katastrofu. Docela zajímavé je, že leckterí odpůrci restitucí jsou jedním dechem proti slučování sborů, které se ani s restitučními penězi nejsou schopny financovat. Snad si i náš ateistický stát uvědomuje, že církve jsou mu prospěšné, a položit je nechce. A snad proto vymyslel tento oslí můstek. Já restituční peníze za „třicet stříbrných“ nepovažuji a jsem Pánu Bohu vděčný, že se církev může věnovat práci, které se věnovat má, a ne rušení jednoho sboru za druhým. Spíš mně vadilo, že církev přijímala peníze od státu v uplynulých desetiletích. Za ty si stát koupil zásadní vliv na církve; především za minulého režimu, ale nepřímo i potom.

Jak bych tedy odpověděl já: Církevní restituce církvi pomáhají velmi zásadně. Peníze z jiných zdrojů nestačí a pod širé nebe jako Hus se už asi přestěhovat nemůžeme. ČCE poškozujeme

neobjektivní překrucování faktů o restitucích a mrzí mne, že se objevuje i uvnitř církve. Mimo chodem, právě takováto prohlášení ti na začátku zmínění komunisté rádi citují. **Miloš Dědič**

PŘEDNÁŠKA V JUDITINĚ VĚŽI

O modlitebně v Truhlářské ulici

...a dalších aktivitách komise „Truhlářská“

15. října loňského roku odezněla v plně zaplněných prostorách Klubu za starou Prahu v Juditině věži přednáška Mgr. Marty Procházkové, nazvaná „Neznámá toleranční modlitebna v Truhlářské 8“, věnovaná historii i současnosti tohoto domu na Novém Městě, ve kterém se nacházela toleranční modlitebna pražských evangelíků. Vedle členů klubu se zde sešli i členové Spolku přátel Petrské čtvrti a pražských evangelických sborů a rovněž další zájemci o pražskou historii.

Přednáška zasadila příběh domu v Truhlářské ulici, stojícího na gotických základech, do souvislostí s formováním pražského evangelického sboru po vydání tolerančního patentu v roce 1781. Vznikajícímu sboru napomohly, přes všechny obtíže, tři příznivé okolnosti. Jednak to byl vznik německého vojenského sboru pod patronací generála Dagoberta von Wurmsera záhy po vydání patentu. Jeho rychlý vznik byl umožněn dnes málo známou skutečností, že již před vydáním patentu byli nekatolíci v zemi tiše trpění, pokud šlo o cizince – odborníky nebo vojáky. Vojenský sbor postupně i s dalšími evangelíky se zprvu scházel v generálově Morzinském paláci na Malé Straně. Velkou podporou vznikajícího sboru byl jeho člen, architekt Josef Wirth, v jehož hostinci u Černé růže se evangelíci rovněž scházeli a bývali tu ubytováni. Nemenší roli hrála pod-

pora a povzbuzování ze strany slovenských evangelíků. Za všechny zmiňme bratislavského faráře Michala Institoris Mošovského, na jehož doporučení do Prahy již roku 1782 přišel mladý kazatel Matěj Markovic.

Vznik evangelického sboru

Vzhledem k tomu, že v Praze samotné byl ohlas tolerančního patentu poměrně slabý, vznikající sbor zahrnoval i rodiny z širšího pražského okolí a k jeho vytvoření se spojili evangelíci obou tolerovaných vyznání, augsburského (a.v.) a helvetského (h.v.). To sice v budoucnosti vedlo k určitým potížím, ale v dané chvíli, po přihlášení i několika rodin německých, bylo dosaženo požadovaného počtu přes 100 rodin a sbor mohl být založen. V roce 1784 se zakoupil dvoupodlažní dům v Truhlářské ulici a proběhla jeho klasicistní přestavba tak, aby mohl sloužit potřebám sboru. Ze sálu v patře – dosud taneční – se zřídila modlitebna pro 300 osob, ve zbývajících prostorách domu byly upraveny byty kazatele, kostelníka a kantora.

Odchod věřících do vhodnějších prostor

V letech 1785–90 užíval modlitebnu i německý sbor, což podtrhuje ekumenický rozměr společenství, které se kolem tohoto domu vytvořilo. Markovic byl oblíbený, kázal v obou jazycích ►

a podporoval myšlenku spojení obou sborů. To se ale nestalo, naopak sbor se začal dělit. Němcům se v roce 1790 podařilo získat vlastní prostory v kostele sv. Michala v Jirchářích, v letech 1803–1808 se stále početnější helvetsky orientovaní členové pokusili o vytvoření vlastního sboru, ale neúspěšně. Pražský sbor h.v. se osamostatnil až úsilím B. V. Košuta v roce 1846, ale

současný stav domu v Truhlářské ulici č. 8

i pak oba sbory modlitebny v Truhlářské sdílely. Tak to bylo až do roku 1850, kdy byl zakoupen kostel sv. Klimenta. Modlitebna v Truhlářské však zůstávala pro rostoucí sbor stísněná. Jak dokládá projekt z roku 1855, uvažovalo se o přístavbě dvou pater domu a kaple v sousední proluce. Pak se ale našlo lepší řešení. Po zrovnoprávnění evangeliků roku 1861 protestantským patentem získal sbor a.v. v roce 1863 salvátorský kostel. Nevyužitý prostor v Truhlářské byl pak pronajat a v roce 1905 prodán. Lavice z modlitebny našly nové uplatnění v kostele v Libčicích nad Vltavou, kde slouží dodnes.

Dnešní neutěšený stav domu

Další osudy domu nejsou detailně známe. Nějakou dobu tam sídlila laboratoř Pražských vodáren, byl tu depositář Národního muzea, po dobu průzkumu na náměstí Republiky tu měli sídlo archeologové. Dům pak zůstal prázdný a nevyužitý a tak jej v únoru 2014 našli Marta

Procházková s Markem Fajmanem; při srovnání s rytinou z roku 1861 téměř nezměněn. Dům je kulturní památka a patří v současnosti městské části Praha 1. Nabízí se lákavá myšlenka, že by takový objekt v centru Prahy mohl posloužit ke zřízení evangelického muzea, které naší republiky na rozdíl od okolních států citelně chybí a bylo by možno v něm shromažďovat neužívané cenné předměty z evangelických kostelů a farních knihoven.

Objev modlitebny i myšlenka vzniku muzea vyvolaly velký zájem nejen u nás, ale i v Německu. Roku 2016 vznikla při synodní radě ČCE komise „Truhlářská“. Ta navázala kontakt se Spolkem přátel Petrské čtvrti, zahájila průzkum salvátorského archivu a spojila se s architektem, který zpracovával studii rekonstrukce domu. Zejména však byla zahájena jednání s Městskou částí Praha 1, zatím ale bez výsledku. Členové komise také měli možnost navštívit některá evangelická muzea v zahraničí. Velkou inspirací

bylo zejména muzeum v Budapešti, které sídlí v budově podobné domu v Truhlářské a zahrnuje mj. knihkupectví a přednáškový a výstavní sál.

Co dál?

Marta Procházková ukončila svou přednášku s nadějí, že v blízké budoucnosti se podaří najít shodu s úřady a vymyslet pro dům v Truhlářské ulici důstojné uplatnění, připomínající minulost

i současnost české reformace. Referát, zpestřený drobnými příběhy z historie sboru a doplněný řadou ilustrujících obrázků, vyvolal více než hodinovou diskusi a pro zájemce o pražskou historii byl nepochybně významná kulturní událost.

Komise „Truhlářská“, zaštitěna spoluprací se sborem v Praze 6-Dejvicích, připravila v jubilejním roce 2018 pro veřejnost kromě představení domu v Truhlářské i připomínku tolerančního období obecně.

Díky grantu ČCE se mohly vytvořit i informační materiály, které se použily i na meziná-

rodní konferenci „Dialog uprostřed Evropy“ v Brně, na synodu, při oslavách v Pardubicích a jinde. Vznikla také skládačka domu v Truhlářské, která byla představena v rámci dílny pro děti v Pardubicích a poslouží pro nedělní školu. Jiným významným počinem bylo vydání souboru 13 pohlednic „Toleranční modlitebny v kraji středočeském“. Navazuje na obdobnou dřívější publikaci, věnovanou sborům na Vysočině, a je určen všem zájemcům o historii naší církve a její památky.

Jan Mašek

PÉČE O VÝPOMOCNÉ KAZATELE

Vzdělávání laiků

V rámci poradních odborů synodní rady pracuje také Komise pro péči o výpomocné kazatele (dále jen Komise). Tato Komise se zabývá hlavně výpomocnými kazateli z řad laiků, kterých je dle momentální evidence v naší církvi 118. Výpomocní kazatelé velmi často slouží při bohoslužbách, ale také při jiných příležitostech, jako jsou pohřby, křty nebo vysluhování svatě večeře Páně.

Dotazník do seniorátů

Vzhledem k širokosti tématu se Komise rozhodla tuto činnost prozkoumat a evidovat. Pečlivě připravovaný dotazník byl zaslán všem seniorátním výborům, měl za úkol zjistit situaci v jednotlivých seniorátech, a na základě odpovědí připravit další práci této komise, tím pádem i církve.

Návratnost byla velmi vysoká. Po urgenci odpovědělo devět seniorátních výborů, tedy jen pět nereagovalo. Dá se říci, že vzorek je reprezentativní a většina seniorátních výborů bere tuto práci vážně a odpovědně.

Na otázku, kdo organizuje kurzy pro přípravu budoucích výpomocných kazatelů, byla

většinová odpověď, že se jedná o seniorátní výbory, nakonec tak to určují řády naší církve.

Je potřeba si uvědomit, že se jedná o časově náročnou práci, schůzky se často konají jednu sobotu v měsíci a přesto je zde dostatek ochotných lektorů i posluchačů. Lektorů jsou v drtivé většině kazatelé daného seniorátu, jako dobrá praxe se ukázalo spolupracovat s profesory teologické fakulty.

Účastníci jsou většinou členové naší církve, někteří mají zájem dosáhnout ordinace, ale všichni mají chuť se vzdělávat. Účast na jednotlivých kurzech se pohybuje mezi deseti až dvaceti lidmi.

Další podněty

Z dotazníků vyplynuly řady podnětů a dobrých nápadů. Postupně se jimi budeme zabývat a mnohé uvádět do praxe. Ale už dnes můžeme říci, že tyto kurzy vytvářejí základ koncepce pro vzdělávání laiků v potřebně šíři. Přirozenou cestou se podařilo vyplnit mezeru, která v rámci církevního vzdělávání vznikla po zrušení Vyšší odborné školy v Hradci Králové.

V kurzech lze nabýt jak znalostí Bible, věrouky, etiky, nauky o kázání, tak znalostí z pastorace ►

a dalších oborů. Jeden z diskutovaných plánů Komise je program základního vzdělávání, na který by pak navazovaly další volitelné kurzy, které by se podrobněji zabývaly konkrétními tématy.

Po zpracování odpovědí z dotazníků vznikl velmi podnětný materiál, který bude potřeba dále rozpracovávat. Nejedná se jen o systém vzdělávání, který je samozřejmě důležitý, jsou

zde i související otázky, jako je evidence výpomocných kazatelů, jejich postavení a role v církvi, ve sborech, vzájemné vztahy směrem ke kazatelům sborů, systém dalšího vzdělávání a tak dále. Témat je opravdu hodně a rádi bychom se jim věnovali například v rámci farářského kurzu a dalšího setkání výpomocných kazatelů.

Role výpomocných kazatelů v budoucnosti

Postavení výpomocných kazatelů není jednoduché. Mimo své vlastní zaměstnání slouží v církvi kazatelskou službou, vypomáhají, kde je potřeba. A důležitost jejich role bude určitě narůstat. Nejedná se jen o nějaké náhradníky, kteří zaskočí tam, kde je potřeba, ale o ty, kteří absolvovali povinné vzdělávání, dále se vzdělávají a chtějí sloužit. K tomu potřebují nejen podporu celé církve, ale hlavně sborů a svých kazatelů. To je další oblast, která je důležitá a ne vždy idylická. Vztah mezi výpomocným kaza-

telem a kazatelem sboru by měl být založen na pastorační moudrosti a předávání zkušeností. V drtivé většině se jedná o partnerský vztah, v mnoha sborech probíhají diskuse, vzájemné rozhovory, rozbor kázání, a to je dobře.

Již hodně let probíhá setkávání výpomocných kazatelů, jeho návštěvnost má vzestupnou tendenci. Na těchto setkáních je prostor pro výměnu zkušeností a pro vzájemné sdílení.

Pozvánka

Další setkání proběhne 8. – 9. února 2019 v Praze. Tématem setkání je „Bohoslužebná procházka církevním rokem“. Prosíme, udělejte si čas a určitě přijďte. A nejen proto, že v rámci církevního řádu jsou výpomocní kazatelé povinni se vzdělávat, ale hlavně proto, aby se zde vytvořilo společenství těch, kteří chtějí sloužit, pomáhat a povzbuzovat.

Ať rosteme a vzděláváme se

Komise má před sebou mnoho práce, mnoho výzev. V první řadě se jedná o tvorbu koncepce vzdělávání laiků, které se bude prolínat se vzděláváním výpomocných kazatelů. Důležitý je i systém evidence výpomocných kazatelů. Centrální seznam, vedený Ústřední církevní kanceláří, není aktualizován, protože nové informace často nepřicházejí. Každému absolventu kurzu by měl seniorátní výbor vystavit osvědčení o jeho úspěšném ukončení, ať bude žádat o ordinaci, nebo ne. Určitě bychom přivítali, pokud byste nám poslali vzor osvědčení, který bychom mohli nabídnout i jiným seniorátním výborům.

V církvi probíhá diskuse o jejím dalším směřování. Trápí nás dost věcí, hledáme cestu finančního i personálního zabezpečení. Mnohé oblasti jsou již více či méně naplňovány, například místa církevních kantorů, diaconů. Neméně důležitá oblast je vzdělávání laiků a činnost výpomocných kazatelů. Věříme, že i tato oblast se bude nadále rozvíjet a přispěje k růstu církve.

Antonín Plachý

(redakčně upraveno)

Kdo je náš. Josef Dvořák, č. p. 26

Od úmrtí teleckého kurátora uplyne v únoru 2019 deset let

Kaligrafické písmo Josefa Dvořáka, č. p. 26, nás utvrdilo, že telecká evangelická komunita nás hodlá mezi sebe přivítat. Takže po Praze a New Yorku máme putovat na Vysočinu do maličkého Telecího? Místo všudypřítomného stínu mrakodrapů a v něm kaleidoskopu proměn věcí i tváří se má rytmus našeho denního života zcela proměnit? Bude to k životu?

Za řádky bratra Dvořáka, jak nám naše neměnná účta jméno podávala, dnes s odstupem čtu otázku: „Budete s námi?“ Však tak se také ptá Dárce všeho tázání: „Přijímáte mě? Pak také máte přijmout ty, ke kterým jste posláni. Plně a bez výhrad.“

Evangelík

Čas přivítání se proměňoval v trvalou vřelost nejen hospodáře z čísla 26, ale také jeho paní Jarmilky. Její trvalé „jsme vám dlužní“ nebylo racionálně vysvětlitelné. Obsáhlý „dluh“ zahrnoval i evangelický sbor samotný. Mám důvodné podezření, že mířil ještě mnohem výše, ba nejvýše. Znovu v mysli prožívám příjem příspěvku na potřeby sboru, který jediní Dvořákovi neodevzdávali pokladní Jarče Puchýřové, ale kazateli sboru:

„Bratře vikáři, tohle je náš salár.“

„Ale vždyť už jste platili.“

„Tak to je za našeho Pepíka.“ „Ten už má taky zapláceno.“

„Tak je to za Miloše.“

Ne, nebyl k zastavení.

Vztah bratra Dvořáka ke kazatelům církve byl nesen respektem k evangelickým duchovním. Byl zděděný a neměnný. Nepotřeboval vysvětlovat, že tím vyjadřuje svou oddanost Hospodinu, který všemu dává svůj řád.

Hospodář

Dává snad Hospodin řád i dešti? Jednou, vyprávěl soused, dostal bratr Dvořák příkaz, aby zajel

s koňmi sklídit seno za Matoušův kopec, který stojí rozkročen mezi Telecím na východní straně a Světy s Kučerovým mlýnem dole u Svatky na straně západní. V Telecím prosvítávalo sluníčko. Soused se právě vrátil z druhé strany Matoušáku:

„Josefe, co tam jedeš, když tam prší?“ „Jezedovo mi poručili.“

A hotovo! Moudrý hospodář, po celý život srostlý se svým krajem, přírodou a zvířaty, takhle jedná? Aha, chápu, jde o kolektivizaci Josefa Stalina.

S potěšením dnes vnímám, jak Josef Dvořák-junior dnes soukromě hospodaří a přikazuje si sám, podobně i jeho mladší bratr Miloš. Vidět syna svobodně farmařícího mně bolestivě připomíná, jak byl jeho otec znásilněn.

V duchu nanovo vidím, jak my dva někdy šlapeme spolu. Bratr kurátor se dívá pod nohy a za chůze si rovná krok podle mě... Do jakého rytmu nás to však přiváděla doba normalizace! Ztuhlá a přece pro nás proměnlivá a divoká. Tak ji s námi Dvořákovi a někteří další zažívali po patnáct let sborového spoluzití. Často s malým hloučkem účastníků nedělních bohoslužeb. Jednou mně bratr Dvořák řekl: „Vy si, bratře vikáři, jistě říkáte, jak nás do kostela chodí málo. Za první republiky a pak za války, za faráře Kadlece, byl kostel plný. Ale kolik lidí opravdu přicházelo proto, aby pozorně poslouchali a nosili si to domů! Byla to společenská záležitost.“

Vzpomínám na svůj přechod na práci v lese, z černého taláru s bílými tabulkami do oranžového lesáckého mundúru. Pár týdnů jsem pak byl nepojmenováván, pak náhle zpátky po venkovsku na „pane faláři“.

V lese jsem se občas setkával s Pepíkem-juniorem, když přijel s koněm stahovat nakácené dříví. Jako otec, ani on netrápil koně pobízením až k zbytečnému fyzickému vypětí, jak jsem to viděl v lesích u Borové při malé kalamitě. Zvláště jeden z kočích trvale vykřikoval, nadával, bezbožně ►

klel a nakonec neuváženě užíval bič. Nešlo o přitahování klád, ale mít koho mydlit. Kdežto když koni Pepíka-juniora uvízla kláda za pařez, sám ji pozdvihl.

Cesta do Skotska

S rozpaky vzpomínám na osobité hodnocení mého působení ve sboru před naším vynuceným odchodem do Skotska v roce 1985. Bratr Dvořák nedělnímu shromáždění předložil své shrnutí toho, co jsem se pokoušel dosvědčovat: Zmínil Boží vy-

výšenost zřetelnou v Ježíši Kristu. Připomněl jeho nasazenost za náš svět, potřebu svobody a nezbytnost obracet se k malým a trpícím. A z toho vyplývající angažovanost, která vedla k zásahu proti nám.

Druhý doklad hluboké přátelské a bratrské oddanosti bratr Dvořák doložil tím, jak se sám vydal na mou instalaci za faráře ve sboru Govahill Trinity v Glasgowě v únoru 1990. Nezabránila mu v tom nejistota z náhlé změny poměrů, a tím dotírající nezajištěnost a nejasnost. Ano, přijel, aby vydal počet. Aby pocítil váhu riskantního počínu vyrazit si poprvé do „svobodného světa“, nezaviněně přicestoval na nesprávné nádraží, kde byl nalezen po dlouhých minutách. Svízele paradoxně zvýraznily nutnost být tam přece s námi všemi. Bude s námi proto, aby zaznělo Boží slovo tak, jak zaznít má a musí. To je ovšem plně vtěleno do Bible kralické. Zřetelným dokladem je například Žalm 23. Proto přijel, trmácel se v nejistotách, poprvé na návštěvě v západní Evropě, navíc ve Skotsku, zemi

Jana Karafiáta. Jenomže já jsem mu při slavnostní instalační slavnosti zavřel ústa s tím, že českému slovu zúčastnění nebudou rozumět. Bylo by zcela zbytečné číst celý žalm při tak dlouhém shromáždění. Zaražen uposlechl a shromáždění jen pozdravil. Byl jsem hanebný manipulátor. Po čase jsem přijal za své jadrné slovo kolegy v podobné situaci: „Bylo mi odpuštěno, ale nemohu zapomenout.“

Spjatost s rodnou hroudou

Život Josefa Dvořáka byl celoživotně spjat s rodným krajem, lidmi, půdou a zvířaty. Vedle toho však, sám biblický písmák, snil po celý život o studiu, a tím nabytí skutečné moudrosti, kterou tak oceňoval. Nanovo v mysli se mnou hovoří Josef-kurátor. V tu chvíli přichází jeho syn Josef, dnes již sám kurátor, tehdy student vysoké školy, lyžař-běžkař a blízký kamarád. Tatínkovu úctu posadí na teleckou hroudou, na které jsme stáli. Houkne otci přes rameno: „Tak co děláš, Tomáši? Nic neděláš?!“ Teprve moje práce v lese ho přivedla k solidární citlivosti a jakýmsi formálnějším ohledům vůči mé osobě, čehož si ješitně vážím. Před mou lesařinou a sestoupením mezi ostatní „smrtníky“ měl s pozitivním vyhodnocováním mé farářské práce „určité potíže“.

Ovšem oba, otec i syn Dvořákoví přistupovali k živé i neživé přírodě s ohledy, kterých by nebylo na škodu si povšimnout. Josefu Dvořákovi-seniorovi byli asi koně po rodině a některých dvouuných tvorech ve vsi živáčky nejbližšími. Zase v duchu vidím, jak my dva vezeme s koňským povozem náklad prken na střechu farské garáže. Naproti Sedlišť je cesta z Jimramova do Borovnice zúžená, sevřena svahem tak, že setkání povozů či aut je svízelné. A koně si to šlapou domů do Telecího pro bratra Dvořáka snad příliš bezstarostně poblíž krajnice, což znamená nebezpečně blízko svahu pod cestou:

„Kam to deš, ty krávo!“ vynadal vozka koni. Snad se tehdy oba koně ohlédlí. V očích se jim určitě zračila ona typická poklidná koňská moudrost. A my dva jsme měli příležitost se zastýdět, že by snad vůbec kdy zatoužili něco vyvést.

Tomáš Bísek

DIGITÁLNÍ TECHNOLOGIE

Zkusme to dotykem

Moderní technologie můžou ovládat i senioři

Věta „Dobrý den, my jdeme na ty tablety“ by mohla vzbudit dojem, že si senioři z pražských volnočasových klubů přicházejí pro léky. Nejde ale o medicínu, jde o moderní komunikační technologie. V rámci programu *Lifetool* nabízí Diakonie seniorům bezplatné kurzy ovládání tabletů, s kterými lze dělat více méně totéž co s počítačem, jenom jsou lehčí, skladnější, a především se neovládají přes klávesnici, ale přímo rukou přes dotykovou obrazovku.

V prvním prosincovém týdnu se na jednom z kurzů scházelo osm seniorů: dva muži, šest žen. Někteří mají dotykové přístroje různých velikostí s sebou, jiní si je půjčí od vedoucího kurzu. Je ovšem poznat, že starší generace i přes zájem o moderní technologie hezky konzervativně spoléhá na záznamové postupy prověřené staletími: na stůl si každý vedle elektronického přístroje položí tužku a papírový zápisník na poznámky.

Než kurz začne, pustí se všichni svorně do glosování generace nejmladší, svých vnoučat, a jejich neschopnosti se od mobilů a tabletů odpoutat. Nic prý nepomáhá snaha rodičů dětem kontakt s těmito přístroji omezovat – třeba tak, že k nim mají přístup jen ve vymezeném čase. Děti jsou vynalézavé a vědí, jak zákazy obcházet. „Vnuk do toho stejně kouká pořád. Podle rodičů může, když tam má slovník a opakuje si slovíčka,“ vykládá jedna z dam. „Je mu dvanáct, je v první třídě gymnázia a je na tom úplně závislý. Jeho šestiletý bratr – ten je na tom úplně stejně!“ Ostatní účastně přikyvují, že to znají také.

Úplné tvůrčí nadšení

Lekce začíná, už devátá v řadě. Minule se probíralo posílání mailů i s přílohami a padlo také několik slov o internetové bezpečnosti – jak rozpoznat takzvaný spam. „Dnes si ukážeme, jak s tabletem fotografovat a jak fotografie upravovat třeba tak, aby z nich vzniklo přáníčko,“ hlásí vedoucí kurzu z Diakonie Rostislav Jakoubek. „Pojďme si to vy-

zkoušet. Bude to zábavnější než minule.“ Zábavné to skutečně je. Poté co účastníci kurzu s pomocí vedoucího najdou na svých přístrojích ikonu, která je zavede k fotoaparátu, a začnou zkoušet, co fotoaparát umí, spustí se záplava reakcí. „Jé, vypadáte na té fotce pěkně!“ hlásí jedna z dam své kolegyni, kterou dostala do záběru. „Prosím, já jsem stiskla spoušť jen jednou, ale vyfotilo mi to pět fotek za sebou, jak to?“ táže se druhá.

Rostislav Jakoubek všechny obchází, s klidným úsměvem vysvětluje a radí. Následuje ►

trénink ve focení takzvaných „selfíček“, tedy autoportrétů, či natáčení videí. Potom je potřeba všem ukázat, kam se získaný materiál uložil, jak se k němu dostat, jak jej prohlížet, případně pro mazávat.

Takzvané Digikluby pro seniory pořádá bezplatně Služba Lifetool, která napomáhá seniorům a osobám se zdravotním postižením, dětem i dospělým v rozvoji komunikačních schopností prostřednictvím digitálních a technických komunikačních pomůcek. Služba funguje v rámci Střediska celostátních programů a služeb Diakonie.

Vedoucí kurzu má pro dnešní kurz ambiciózní plán: všichni si z internetu stáhnou aplikaci, která umí z nafocného materiálu vytvořit koláže a výtvarně upravená přání třeba k Novému roku nebo k narozeninám.

Samozřejmě nastávají další komplikace. „Když mi to hlásí, že není optimalizováno pro vaše zařízení, co s tím můžu dělat?“ zazní otázka od jedné z účastnic. „Nic,“ odpovídá pohotově druhá a propukne všeobecný smích. Všechny překážky se daří postupně odstraňovat, i když o většinu z přístrojů platí, že jeví tendenci rozhodovat se až příliš samostatně. „Ono si to dělá úplně, co chce,“ lapidárně to vyjádřila další z dam.

Aplikaci se nakonec všem podaří instalovat. Když s její pomocí začnou k fotografiím přidávat barevné rámečky, texty či různé výtvarné doplňky, zaujetí pro věc je maximální. „Úplně tvůrčí nadšení,“ ozve se jeden z komentářů.

Musíme pokračovat

Proč se vlastně senioři o tablety zajímají? Důvodem je třeba zhoršený zrak na čtení. Většina z nich má doma počítač a umí s ním pracovat, tablet ale nabízí možnost písma si podle potřeby zvětšit. A ještě něco motivuje: zatímco u počítače nebo notebooku musí člověk sedět za stolem, s tabletem lze pracovat kdekoli – v hlubokém křesle, vleže na posteli i v parku na lavičce. Vejde se navíc pohodlně do tašky a příliš netíží.

Podle Rostislava Jakoubka hlavní výhoda spočívá v ovládní dotykem ruky. Tablet je díky tomu přístupnější i lidem, kteří nikdy s počítačem nepracovali. Zejména když je člověk upoután na lůžko, může mu tablet velmi usnadnit kontakt se světem – i s vnoučaty, kteří na mobilech a tabletech „visí“ od rána do večera.

Kurzy v Praze pro rok 2018 skončily a je zájem o to, aby pokračovaly. „Teď, když už víme tolik, přece nemůžeme přestat. Nezapomeňte na nás, ještě nás jednou pozvěte,“ říká jedna z účastnic, když se s Rostislavem Jakoubkem loučí.

Adam Šůra

FUNDRAISING

Máme výborné přátele

Co obnáší práce fundraisera v Diakonii?

Do roku 2008 řídil Jan Gavlík v Diakonii Betlém stavební úsek. Pak přišla finanční krize a peníze chyběly. Bylo třeba posílit fundraising. Tak sundal montérky, naučil se psát na

klávesnici všemi deseti, pracovat s hromadnou korespondencí ve wordu, e-mailingem a dalšími kancelářskými nezbytnostmi. Od té doby je fundraiser. ►

Co konkrétně práce fundraisera obnáší?

Moji práci si může každý snadno ověřit. Stačí jít na náš web, najít potřebné informace a poslat třeba finanční dar. Pokud to uděláte, pracoval jsem dobře – web funguje, zaujala vás naše činnost a reagovali jste tak, že jste nám poslali peníze. Já

potom zjišťuji, na jaký účel dar šel, zda mám adresu či e-mail dárce. Když se vše podaří zjistiť, posílám poděkování, případně potvrzení pro daňové účely. Pár čísel za rok 2017 pro ilustraci: 6400 odeslaných dopisů, 18 000 e-mailů, 2514 jednotlivých darů (finančních i věcných) v celkové výši téměř 10 milionů korun. Skrývá se za tím ovšem i práce mé vedoucí Jany Lexové.

To zní impozantně. Jak dosáhnout takového úspěchu? Prozradíte nám recept?

Je dobré mít kuráž, nebát se překážek a spoléhat na Boží milost. Úspěch se ovšem nedostává hned.

Začínající kolega vás žádá o radu, na které věci si má dávat při práci největší pozor. Co mu poradíte?

Všeobecně – nikdy by fundraiser neměl zapomenout na to, že lidé dávají dary dobrovolně a s důvěrou, nikoliv z povinnosti. On sám by měl být dárce také, dokonce i své vlastní organizaci. Pokud jí totiž sám nevěří, kdo uvěří jemu?

Co vás povzbuzuje, z čeho čerpáte energii?

Velmi mě povzbuzují dárce, jejichž dary přirozeným způsobem narůstají. Někteří sami přicházejí

s novými nápady, jak nás podpořit – uspořádají benefiční sportovní turnaj, oslavu narozenin, dobročinný bazar, získají zajímavé exponáty do dobročinné aukce. Potěší také každý e-mail, dokonce i negativní, protože je tím pádem co zlepšovat. Odešlu hromadně téměř 2 000 e-mailů a 50 adresátů odpoví. Dostal jste někdy najednou 50 výborných e-mailů a neměl přitom narozeniny? Máme skvělé přátele, vážně.

Kde berete pro svou práci inspiraci, co vás posouvá dál?

Fundraiser komunikuje s hromadou různých lidí. Přesto si troufnu tvrdit, že jeho práci rozumí málokdo. Inspirace a povzbuzení nastává, když se sejde víc fundraiserů z různých středisek a škol Diakonie a můžou spolu debatovat.

Co byste chtěl na své práci změnit?

Méně zapomínat, lépe se vyjadřovat, dělat méně chyb...

Co se vám z praxe obzvlášť vrylo do paměti? Jaký zážitek patří k těm nezapomenutelným?

Sháněli jsme peníze na speciální auto pro vozíčkáře. Dvě hodiny jsem tvořil grafickou reklamu, pověsil ji na web a těšil se na dary. V tu chvíli ke mně přišel kolega s obálkou. Bylo v ní 20 pětistícovek. Obnos daroval vozíčkář, který v domově Betlém pobyl jako host dva týdny. Žádné jiné zařízení ho nechtělo přijmout, protože mluvil jen německy. Věřím, že když organizace dělá, co má, a dělá to dobře, tak se Pán Bůh postará.

Adam Šůra

O Diakonii Betlém

V roce 1929 založili manželé Odstrčilovi nadaci. Vložili do ní svou vilu a přilehlé pozemky v Kloboukách u Brna. V roce 1990 ve vile vzniklo středisko Betlém, které se stalo součástí rodiny Diakonie. Betlém dnes pomáhá lidem s těžkým tělesným a mentálním postižením. Provozuje několik domovů nejen v Kloboukách, ale i okolních obcích.

RECENZE

Palachův svetr

Povídky o síle žít a odvaze vzdorovat osudu

Při křtu knihy *Svatý rváč* k mé veliké lítosti Milena Štráfěldová pravila, že již nebude psát. Povzdechmem, že je to škoda, jsem končil recenzi té knihy; byla uveřejněna v Českém bratru 10/17. A tak mě potěšilo, když mi přišlo pozvání na křest knihy další, nazvané *Svetr ze zbytků*, který se konal 7. listopadu roku 18 v kavárně knihkupectví Academia. Jde o knihu povídek, které mají společné motto či podtitul: „Povídky o síle žít a odvaze vzdorovat osudu“. Ve třinácti povídkách ve třech blocích *6+6+1* se autorka vrací k naší nedávné historii. Je to řada dramatických krátkých příběhů, v nichž začasté vystupují skuteční lidé. Všechny postavy spojuje jedno – každý po svém se brání nepřízni osudu, vzdoruje zlu a snaží se překonávat těžkosti, které ho potkávají.

V povídkách se setkáme s knězem, žebrákem na Karlově mostě, divadelní kostymérkou, geniálním šachistou či pacientkou psychiatrické kliniky v Prešově. A mne velmi potěšilo, že mezi vybrané povídky autorka vložila i povídku o Marii. Na vysvětlenou – jde o Marii Provazníkovou z Veselynivky. „Víte, chtěla jsem se zeptat...“ váhá Radka a najednou neví, jak dál. Kvůli tomu ale přece přijela! „Na co?“ „Jak – jak to vlastně zvládáte?“ „Co jako myslíš?“ zeptala se Marie udiveně. „No všechno – tu práci tady, hospodářství, kázání v kostele, tu samotu...“ „Ani nevím,“ řekne po chvíli Marie. „O tom jsem nikdy nepřemýšlela. Na to není čas... A sama tu taky nejsem! Koukni se, kolik je tu jen lidí, a každý něco potřebuje.“ (str. 152)

16. ledna 2019 to bude 50 let, co se upálil Jan Palach. Chtěl tak vyburcovat svědomí českého národa; tichým protestem chtěl odmítnout zlo. Jakou to má souvislost s knihou Mileny Štráfěldové? Velikou! Celá knížka je pojmenována podle první povídky, tedy „Svetr ze zbytků“. Obyčejný svetr, upletený z různých zbytků, má svou historii. Neprozradím více než to, že patřil Janu Palachovi. Nosil jej jako malý chlapec. „Kubo, co to proboha děláš?“ zaječela proto na vnuka, když ho v tom svetru uviděla. Úplně zapomněla, že je čtvrtek a že za ní má dnes ze školy přijít do muzea. Jen si na chvíli odskočila, ani nezamkla dveře své pracovny – a on tu teď stojí a má na sobě ten Palachův pruhovaný pulovr! (str. 16)

Knihu jsem přečetl jedním dechem a k jednotlivým postavám, po kterých chce život jediné – odvahu nedat se, se budu znovu vracet. Navíc si v měsíci lednu připomenu, že i čin Jana Palacha, člověka, který se nesmířil s nesvobodou, dvacet let poté vyústil ve svobodu nás všech. V této svobodě stojíme i na prahu nového roku. Přejme si odvahu do všech životních zápasů, odvahu, jakou mají postavy z téhle knihy a k níž nás vyzývá i čin Jana Palacha. A na samý závěr jedna prosba: aby mě autorka ještě alespoň jednou pozvala na křest své knížky.

Petr Brodský

Milena Štráfěldová: *Svetr ze zbytků*
Praha, Mladá fronta 2018, 280 s.

Všedním jazykem nevšedně

Tisková zpráva o našem prezidentovi Ježíši z Nošovic

Číst Bibli v hebrejštině, aramejštině a řečtině umí, tak aby si na tom skutečně duchovně pochutnal, málokdo. My ostatní jsme závislí na přetlumočení biblických příběhů do jazyka, v němž jsme vyrostli a který je nám blízký. Jazyk, jímž k nám mluvili naši rodiče. Jazyk, kterým jsme vyznávali svou první lásku. Jazyk, jímž voláme o pomoc, když je nám ouvej.

Překladatel z biblických řečí, knižní nakladatel, kazatel, publicista a člověk, který se nebojí vstupovat do veřejného prostoru a v něm mluvit o Bohu, Alexandr Flek, vydal na sklonku letošního roku knihu s podivuhodným názvem *Parabible*, která nese neméně záhadný podtitul Tisková zpráva o našem prezidentovi Ježíši z Nošovic.

Graficky skvěle vyvedená kniha o téměř dvou stech stranách je uvedena předmluvou literárního vědce a spisovatele Martina C. Putny. Jeho text, který s Flekovou knihou dobře souzní, vysvětluje, co vlastně parabible je a jaké jiné parabible vznikly po čas celých křesťanských dějin. „Ježíš je také para ořech: sladké a výživné jádro, ale aby se k němu člověk dostal, musí proniknout tvrdou skořápkou,“ píše Putna, a dává tak tušit, že autor se ve svých úvahách, a tedy jakýchsi mikrokázáních a promluvách pokouší dostat pod tvrdou slupku biblických historií. To nám, lidem 21. století, nemusí být tak jasné, jak by jasné být mohlo a jak jasné být musí – abychom tím byli proměněni.

Alexandr Flek začal od roku 2011 na Facebooku zveřejňovat drobná biblická rozjímání, která byla lidmi z protestantského i katolického prostředí přijata s nadšením. Na Flekova kázání se čekalo jako kdysi na pomeranče nebo banány, šířila se po síti ve vlnách, diskutovalo se o nich, autor byl a je žádán o další. Když těch úvah bylo tak akorát, aby z nich mohla být vysázena kniha, autor, který stojí za novým překladem Bible pro 21. století, neváhal a vydal své minipříběhy tiskem.

Jeho drobné exegeze notoricky známých příběhů o Ježíši z Nazareta jsou tlumočeny jazykem

všedních dní, právě tak, jako byste o nich mluvili s kamarádem. Nejsou tu žádné ornamenty, žádné vycpávky, žádná prázdná slova, nic, co by říkalo: Podívej, já, Alexandr Flek I., ti zvěstuji evangelium, a tak buď vděčný a říkej mi: pane profesor. Ne. Jeho vyprávění je civilní, nenásilné, nepatetické, ale přesto mu nechybí hluboký vhled do biblických studií i schopnost vidět za text, číst mezi řádky, dotýkat se tajemství. To když na pozadí řeckého textu a jeho českého překladu reflektuje události Ježíšova narození, jeho veřejnou činnost, jeho vztahy k nejpotřebnějším, jeho zázraky, uzdravování, proslovy, podobenství a jejich výklady a transponuje tehdejší realie do českého prostředí, do konkrétního kulturního, politického a jazykového rámce.

Ježíš u něho neprochází Palestinou, neputuje podél Jordánu, nešplhá po svazích Olivové hory, nevstupuje do Jeruzaléma, neodchází na poušť. Je tu jako Bůh konce roku 2018, jenž mluví k lidem,

kteří potkáváme kolem sebe, a mluví i k nám. Chudoba, bolest, utrpení, podvody, lži, nenávist a násilí, ale také všechno to krásné a velké, čím lidem vstoupil do života a pomohl, tu už nemají svůj historický, odstíněný nádech. Týkají se konkrétních lidí – lidí bez domova, bez práce, lidí s pokaženými partnerskými a rodinnými vztahy, lidí podvedených, nemocných, zoufalých, zklamaných tím, kam tahle země, odvolávající se na tradiční křesťanské hodnoty, směřuje. Mezi Ježíšovými adresáty se najdeme i my. Nesejde na tom, že jsme právě teď spokojeni a nic nás netrápí. Uvidíte, jak blízké vám některé příběhy budou. ▶

Pro někoho může být *Parabible* možná až šokující. Někomu jinému otevře oči a začne Bibli chápat nějakým novým, šestým smyslem. Někdo zjistí, že křesťanství, které mu nahrazovalo ideologii, ideologie není. Pochopí, že Ježíš nikoho nepřišel trestat, do omrzení přesvědčovat, vyučovat a zkoušet, ale že přinesl jedinečnou zprávu o stavu tohoto světa, který by bez jeho vtělení a příchodu definitivně skončil.

Mohlo by se zdát, že nová kniha Alexandra Fleka zaujme jen mladší generaci. Nemyslím si to.

Jsem přesvědčen, že může oslovit i starší čtenáře, odchované krásnou literaturou, poezií a kázáními nejlepších kazatelů. Čtu-li Fleka, vzpomínám jaksi automaticky na Milana Balabána, Sváta Karásku, Ivana M. Jirouse a všechny ty teology, kteří se pokoušeli obnažit a demytizovat biblický text, aby se člověk mohl orientovat v tom, co je v něm podstatné. Dobrá, potřebná kniha. **Zdeněk A. Eminger**

Alexandr Flek: Parabible. Tisková zpráva o našem

prezidentovi Ježíši z Nošovic. Praha,

Biblion 2018, 189 s.

Návod jak se stát laskavým člověkem?

Třináct aspektů milující laskavosti

Pokud jste se rozhodli vzít si na své cestě životem jako společníky milující laskavost, lásku, štědrost či radost srdce namísto krutosti, strachu, nedostatku nebo zahořklosti, může pro vás být kniha Rami Shapira *Umění milující laskavosti* zajímavý průvodce. Ostatně i autorka předmluvy se vyznává, že ji tato kniha zásadně ovlivnila a povzbudila. Autor, současný židovský rabín, představitel liberálního judaismu, se v ní pokusil nalézt pro tento úkol vhodné pomůcky, a to nejen v rámci židovství (z kterého přirozeně nejvíc vychází), ale také z dalších významných náboženských směrů a filosofii.

Východiskem je třináct atributů či aspektů milující laskavosti tak, jak je podle autora knihy odvozuje judaismus z 34. kapitoly knihy Exodus (v ekumenickém překladu je nadepsána Obnova smlouvy a obsahuje zjevení Hospodina Mojžíšovi a zapsání Zákona na nové desky). Jsou to: uvědomit si božství sebe samého, uvědomit si božství druhého, pěstovat tvořivost, projevoval soucítění, nacházet milost, jednat s vyrovnaností, být laskavý, pravdivý, odpouštět nespravedlnost a svévoli.

Jednotlivé kapitoly knihy pojednávají o jednom nebo více z těchto atributů milosrdenství. Nejčastěji jsou uvedeny buď osobním Shapirovým

příběhem z jeho života, nebo vybraným textem z literárních děl, počínaje Starým a Novým zákonem až po moderní autory tohoto tisíciletí.

Zaujala mě řada myšlenek, které autor vyvozuje v rámci výkladu jednotlivých atributů. Tyto výklady jsou srozumitelně formulovány a skrývá se v nich překvapivá a laskavá moudrost. U atributu soucítění například se dočteme: „Nemyslím si, že milující laskavost znamená být na někoho hodný. Když dalajlama hlásá náboženství laskavosti, mluví o náboženském přístupu, který

odráží pravdu bez zkreslení. Největší laskavost, jakou kdo může věnovat druhému, je upřímnost v soucítění. To znamená umožnit druhému vidět následky jeho jednání bez uplatňování vašich vlastních soudů a předsudků...”

Zrcadlení některých myšlenek židovství a křesťanství čtenáře asi příliš nepřekvapí, jsou přece zakotveny ve Starém zákoně. Zato odkazy a praktická cvičení, využívající prvků hinduismu, buddhismu v jeho nejrozličnějších podobách či islámu, představují podstatně výraznější výzvu našim religionistickým znalostem. Také se zdá více než potřebná praktická zkušenost z různých medi-

tačních cvičení, která mně ovšem schází, a proto v některých chvílích můžu v textu bloudit. Právě spojování různých náboženských směrů a duchovních cvičení je největší síla, ale zřejmě i slabina této knihy, pokud jde o hledání cílového čtenáře.

Romana Čunderlíková

Rami Shapiro, Umění milující laskavosti

Portál 2018, 183 s.

Neboj se vrátit domů

Ale víte co? Uškrťe si babičku sami

Tuto větu se neodvážila říct Marie Svatošová sama. Cituje lékaře, který takto odpověděl rodině, jež si přála, aby nějak ukrátil umírání jejich babičky. Kniha *Neboj se vrátit domů* není jen o eutanazii, hospicích a umírání. Je to hlavně svědectví o tom, jak se člověk může nechat vést Pánem Bohem.

Učit se, bejt hodná, žádný kluky

To je název první kapitoly. Dětství na statku ve Zbečniku u Hronova, později v Pěkově, kam se rodina Mariina tatínka-učitele přestěhovala. Volný čas, trávený venku s dětmi, pospolitost obce kolem loutkového divadla. Padesátá léta dětskou optikou. Plácek za školou se poté, co si lidé pořídili domů televizory, vyliadnil. Dojíždění na zdravotní školu, studium medicíny. Práce v Semilech, pak praktické lékařství v Praze.

Manželství Svatošových zůstalo bezdětné, zato má Marie 62 kmotrěnců a kmotrěnek. Nejen za ně se pravidelně modlí, provází je. Umění doprovázet je jeden z mnoha Mariiných talentů, je i v názvu jedné z jejích knih: *Hospice a umění doprovázet*.

S umírajícími lidmi se Marie setkávala jako praktická lékařka hlavně při pohotovostních službách. Při rychlé návštěvě pohotovosti nebyl čas na hlubší rozhovory, paní doktorka ale nabízela, kdyby chtěli ti lidé mluvit i o něčem dalším, ať zavolají. A lidé to potřebovali a využili často.

Kapitola druhá: Nic, které si neumím představit

Setkání se smrtí. Ve 32 letech Marii zemřela při autonehodě o rok mladší sestra Jana. Zoufalství. Tragédie otřásla také Mariinou představou o Bohu. Víru vnímala do té doby jako „dědictví otců“, ale o Božím milosrdenství toho dosud moc neslyšela. Přísný soudce Bůh jí sebral sestru... Trvalo to nějaký čas, než našla pokoj, pokoj s velkým P. Bylo to jako když Ježíš utišil bouři na moři. A byl to opětovný začátek duchovního života. Lidem, kteří se děsí smrti a ptají se Marie, kde bere svůj klid, říká, že žije s Bohem. Pak zmlkne, modlí se a čeká na další otázky.

Dobrá smrt je taková, na kterou je člověk připraven. Proto se Marie každé ráno modlí za to, aby ani ona ani její drazí nezemřeli náhle, ale mohli umírat posílnění a očištěni svátostmi.

Vyčůrat, pomodlit a spát

Marie vyrostla v tradiční katolické rodině. Náboženství, kostel, zbožnost patřily a patří k jejímu životu stále. A tu svoji bezdětnost přijala jako Boží plán; její úkol od Pána Boha prostě bylo něco jiného. Farář, duchovní průvodce, zpovědník je v Mariině životě zásadní a nezbytná postava, dlouhá léta to byl páter Ladislav Kubíček. Kromě jiného měl velký dar dobré rady, pomohl dát dohromady i hroutící se manželství ►

Svatošových. V roce 2004 byl Ladislav Kubíček na své faře zavražděn. A Marie Svatošová pak o něm napsala knihu vzpomínek *Až k prolití krve*.

Duchovní oporu nachází Marie také v kontemplativním řádu trapistů. Přijíždí sem na „duchovní obnovu“, na trapisty se obrací s prosbami o modlitby za mnoho lidí, kteří to potřebují.

Panno Maria, chceš hospic?

Název této kapitoly nás už přivádí k tématu hospiců, zároveň vypovídá o Mariině zbožnosti a hledání Boží vůle. Hned po Listopadu 1989 Marie Svatošová ordinaci praktické lékařky opustila a odešla pracovat do ústředí Charity, kde se zasadila o vznik sítě charitativní ošetrovatelské služby. Později ji ale odtamtud vyhnali. Se skupinou dalších dvou lidí, myšlenkou hospice také zaujatých, založila poté občanské sdružení *Ecce homo* a pod jeho hlavičkou, s podporou a modlitbami mnoha lidí vznikl první český hospic, hospic Anežky České v Červeném Kostelci. Problémů i protestů třeba od sousedů bylo hodně, ale ukázalo se, že Pán Bůh hospic přece jen chtěl. Pár střípků z toho, co je v hospici

důležité: Výběr personálu. Ten je třeba vymodlit. Kaple. Jednolůžkové pokoje s možností přistýlky pro příbuzné. „O čem hospic ve skutečnosti vypo-

vidá? Nejde tam ani tolik o smrt a umírání, jako o co nejplnější život až do poslední minuty.“

Selhání zvané eutanazie

Některé z argumentů proti: Při možnostech současné medicíny pacient nemusí trpět nesnesitelnou bolestí. I pro pacienty trpící dušností je možná pomoc, přinejmenším léčba tlumící příznaky dušení a úzkost. Lékaři se nestali lékaři proto, aby lidi zabíjeli. Uzákonění eutanazie by vedlo k otupení

Z REDAKČNÍ POŠTY

Pozdrav Tomáše Halíka

Milé sestry, milí bratři,

chtěl bych srdečně poděkovat sestře Adéle Rozbořilové za její krásný článek v Christnetu. Znovu jsem si uvědomil velké hodnoty vaší církve, k níž mám úctu a lásku. Přeji vám hodně Božího požehnání k výročí vaší církve a přeji vám mnoho milosti a vytrvalosti na cestě, díky níž významně posilujete křesťanskou svobodu a věrohodnost přítomnosti evangelia v naší zemi.

V těchto dnech jsem zvláště vděčný vedení vaší církve za rozumný a střizlivý postoj k Istanbulské smlouvě, za který jsou vám vděční i mnozí katolíci, kteří

nesouhlasí s tím, co se občas z některých kruhů naší církve v této věci ozývá.

Pozdravuji i čtenáře vašeho časopisu a evangelické čtenáře svých knih a posluchače svých kázání. Odpovědnost za věc evangelia v naší vlasti nás zavazuje k stálému prohlubování našeho ekumenického sourozenectví.

Posílám vám pozdrav nejen svým jménem, nýbrž i jménem České křesťanské akademie, která se už několik desetiletí raduje z naší ekumenické spolupráce.

Pán Bůh vám žehnej a pomáhej! Přeji vám z celého srdce pokojný adventní a vánoční čas.

Bratrsky **Tomáš Halík**

lidského svědomí. Něco jiného než eutanazie je dystanazie, zadržovaná smrt – záměrné a násilné prodlužování marné léčby. Právě dystanazie stála u kolébky hospicového hnutí.

Kdyby mi pan primář řekl pravdu

V této kapitole mluví Marie Svatošová o tom, proč a hlavně jak s pacientem i jeho rodinou mluvit o nemoci pravdivě. Ona sama nikdy lidem nelže. Jediné, po čem někdy sáhne, je zámlka, pravda dávkovaná po troškách. Sdělování pravdy o zdravotním stavu je pro vážně nemocného člověka důležité proto, aby mohl zemřít důstojně a pokojně, rozloučit se, usmířit s lidmi i s Pánem Bohem.

V posledních dvou kapitolách hovoří autor knihy Aleš Palán s Marií Svatošovou o některých lidech, kteří ji obklopovali. O manželovi, kmot-

řencích, blízkých přátelích, posluchačích jejich přednášek. Také o její další aktivitě, kurzech Alfa, které už 13 let organizuje ve farnosti v Řepích. Je to další možnost, jak s lidmi mluvit o víře, o naději, o Pánu Bohu. Proč to dělá: „Nerada bych se u posledního soudu dožila trapné situace, kdyby na mě 20 000 obyvatel našeho sídliště ukazovalo prstem: Tahle paní nás denně potkávala na chodníku, ale nic nám neřekla.“

Marie Svatošová nám v rozhovoru dala nahlédnout nejen do začátku českého hospicového hnutí. Hlavně byla ochotna mluvit o sobě a své cestě víry. Pro evangelíka místy až příliš katolické, ale živé, nosné, nakažlivé. Děkujeme!

Lenka Ridzoňová

Aleš Palán: Neboj se vrátit domů.

Praha, Kalich 2018, 270 s.

POSLEDNÍ SLOVO

Smíchov forever

Smíchovský evangelický sbor je na fyzické mapě Prahy místo skryté. Musíte od Anděla nahoru, ještě ulice a ještě parčík, uť, konečně jsme tu.

Na duchovní mapě Prahy je ovšem smíchovský evangelický sbor místo významné. Před sborem stojí socha od Olbrama Zoubka, zpodobňující Miladu Horákovou, kdysi zdejší členku.

Milada Horáková však nebyla jediná, kdo ze smíchovských evangelíků vzdoroval totalitě a doslovně naplnil Ježíšovo dictum „Kdo ztratí svou duši kvůli mně, ten ji nalezne“. Člen sboru byl také autor německého jazyka, editor a překladatel Vincy Schwarz. Kdekdo má doma jeho překladové antologie Věčné Čechy či Město vidím veliké. Vincy Schwarz však pro Čechy a pro Prahu pracoval také v odboji a za heydrichiády byl zastřelen.

Vincy Schwarz stál také u duchovního formování odbojové skupiny mládeže, která rovněž vznikla ve smíchovském sboru. Její příběh se nyní pokouší znovu odkrýt kniha, která byla před časem v tomto sboru uváděna.

Autor knihy je vůdce oné odbojové skupiny, který ovšem za svého krátkého života netušil, že píše knihu. Karel Hiršl prostě psal dopisy svým přátelům, totálně nasazeným v říši. To až editorka, paní Alena Wagnerová, z nich sestavila knihu Zůstat plamenem neohnutým (recenze v ČB 12/2018 – pozn. red.). Je to kniha textů nádherně mladistvě nezralých, horlivých, překotných, ve fragmentech a často jen v narážkách líčící dusivý protektorátní čas i urputné hledání, kudy dál.

Karel Hiršl samozřejmě nemůže přátelům do říše psát o tom, jak zakládá odbojovou skupinu Předvoj. Píše jim však poměrně otevřeně o svém vývoji duchovním. Píše i o tom, jak je nespokojen s tradičním církevním křesťanstvím, jež se uzavírá do kostelních stěn a ponechává odpovědnost za svět Pánubohu. Pravý křesťan musí jednat – a to zvláště v takové politické situaci. Jenomže kdo to je „pravý křesťan“? Karel Hiršl postupně ztotožní křesťanský ideál království Božího jen a jen s ideálem pozemské spravedlnosti – což je znamení toho,

co nemůže tak úplně do dopisů napsat: totiž že se přiklání k marxismu a komunismu, který ovšem zná jen z knih. O fungování komunistické strany či o Sovětském svazu neví nic. Do jeho jazyka, dotud živého a barvitého, začínají pronikat blbé ideologické fráze o základně versus nadstavbě, o lidu versus inteligenci, o zúčtování s měšťáckou tradicí Čapkovou a Masarykovou.

Karel Hiršl byl bezpochyby hrdina a horoucí duše. Na prahu svobody, 2. května 1945, byl v te-rezínské Malé pevnosti popraven. Co bys s ním bylo dal? Adresáti jeho dopisů, kteří válku přežili, se stali komunisty, ba funkcionáři – pak reformisty; po sovětské okupaci stranu opustili.

Karel Hiršl se bezpochyby mylil, pokud jako

tolik mladých lidí ve čtyřicátých letech věřil, že komunismus přinese lepší budoucnost. Nemýlil se však, pokud věřil, že pravý křesťan musí vycházet ven z kostela a jednat.

Nevím, nakolik dnešní mladí evangelíci znají jeho osobnost. Ale jako by znali. Když se člověk ptá, kdo vymyslel akci Milion chvilek pro Andreje – dozví se, že mladí evangelíci. Když člověk přijde na Kliniku nebo přijede na Klimakemp, potká – jistě kromě jiných – mladé evangelíky. A jinde a jinde, kde jde o ekologii, o hledání alternativ, o vzdor proti prolhaným mocidrzcům – najde opět také mladé evangelíky.

Martin C. Putna

(vysíláno v Českém rozhlasu 9. 11. 2018

jako ranní úvaha)

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

šéfredaktorka: Daniela Ženatá
redaktorka: Jana Plíšková
členové: Romana Čunderlíková,
Gabriela Fraňková Malinová,
Jiří Hoblík, Jiří Hofman, Jan
Kirschner, Ondřej Kolář, Tomáš
Pavelka, Lenka Ridzoňová, Adéla
Rozbořilová, Adam Šůra

NA OBÁLCE

Dobrovolnice při oslavách 100 let
ČCE v Pardubicích
Foto Benjamín Skála

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

Redakční uzávěrka
únorového čísla je 20. 1. 2019

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ
elektronicky a ve zvukové
podobě: Diakonie ČCE,
Klimentská 18, 110 05
Praha 1, tel.: 222 316 306,
732 324 956
e-mail: szp@diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.
Janáčkovo nábřeží 1075/27
150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x
ročně, jednotlivá čísla 30 Kč
roční předplatné 350 Kč
do zahraničí 900 Kč
sponzorské 600 Kč
Informace o předplatném podá,
objednávky rozšiřuje
(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,
111 21 Praha 1,
tel.: 224 999 236,
e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,
www.e-cirkev.cz
/ Co děláme / Média /
Církevní tisk / Český bratr

www.ceskybratr.cz

- listovací aplikace
- audioverze
- řazení podle rubrik
- odkazy na jednotlivé příspěvky

Cyklus témat pro rok 2019 má název „Společnost a víra“.
Číslo 2/2019 se bude věnovat tématu „Rozdělení křesťané“.

ISSN 1211-6793

A

předseda ERC

noví kapláni

předseda ČBK

VÁS SRDEČNĚ ZVOU NA

**Ekumenickou
bohoslužbu vyslání
vojenských kaplanů**

**Stanislava ŠKVORA
Františka HRUŠKY
Petra HAŠKY**

**vojenský kostel
sv. J. Nepomuckého
Kanovnická 5
Praha 1**

**16. ledna 2019
13 hod**

DUCHOVNÍ SLUŽBA AČR

Vítězná nám. 1500/5
160 01 Praha 6

www.kaplani.army.cz

50 LET OD APELU JANA PALACHA NA SVĚDOMÍ SPOLEČNOSTI

16. 1. AŽ 31. 1. 2019

VENKOVNÍ VÝSTAVA JAN PALACH – NAŠE SVĚDOMÍ, VÁCLAVSKÉ NÁMĚSTÍ, PRAHA

16. LEDNA

9.30 ODHALENÍ PAMĚTNÍ DESKY NA NÁDVORÍ KAROLINA, OVOCNÝ TRH 5, PRAHA

11.00 VERNISÁŽ VÝSTAVY JAN PALACH – NAŠE SVĚDOMÍ V HORNÍ ČÁSTI VÁCLAVSKÉHO NÁMĚSTÍ, PRAHA

13.30 EKUMENICKÁ MODLITBA ZA OBĚTI ROKU 1968, TAMTĚŽ

17.30 CESTA SVĚTLA – PRŮVOD SE SVĚTLEM Z MÍSTA ČINU OD NÁRODNÍHO MUZEA NA NÁMĚSTÍ JANA PALACHA

18.30 PIETNÍ AKT U PAMĚTNÍ DESKY NA BUDOVĚ FF UK, NÁM. JANA PALACHA 1, PRAHA

19.00 PANELOVÁ DISKUSE NA FF UK

20.00 POŘAD BOHDANA MIKOLÁŠKA TICHO ZA JANA PALACHA, KOSTEL MARTIN VE ZOI, MARTINSKÁ 8, PRAHA

19. LEDNA

17.00 KAJÍCÍ BOHOSLUŽBA, KOSTEL MARTIN VE ZOI, MARTINSKÁ 8, PRAHA

POŘADATELÉ:

MENE TEKEL, Z. S., UNIVERZITA KARLOVA, NÁRODNÍ MUZEUM, ÚSTAV PRO STUDIUM TOTALITNÍCH REŽIMŮ, EKUMENICKÁ RADA CÍRKVÍ V ČR

CELEBRATION

MIMOŘÁDNÁ PŘÍLEŽITOST PRO KAŽDÉHO, KOHO Z JAKÉHOKOLIV DŮVODU ZAJÍMÁ FUSION.

9.3.2019 / 15:00

Cooltour, Ostrava

REGISTRACE NA WWW.10LETSFUSION.CZ

#10 LETS FUSION